ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1999 йил 9 ИЮЛЬ. жума, № 49 (6.005). Сотувда эркин нархда

БУГУНГИ СОНДА:

1-2-саҳифалар: *101 ёшли Ҳулкар момо дуоси*

1-3-саҳифалар: **Тадбиркор: Чумчуқ сўйса ҳам қассоб сўйсин.**

1-4-саҳифалар: *Инсон ҳаё, ибоси билан гўзал* Бешинчи қаватда беш дақиқа суҳбат

СЕШАНБАДАН ЖУМАГАЧА

КУННИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

● Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Миллий хавфсизлик Кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Уни Миллий хавфсизлик Кенгаши раиси Ислом Каримов бошқарди.

Мажлисда Қуролли Кучлар ва чегара қўшинларини ислоҳ қилиш бўйича қабул қилинган ҳукумат қарорларининг бажарилиши, республикамиз ҳудудининг хавфсизлигини таъминлаш масалалари кўриб чиқилди.

● Шарқ мамлакатлари билан ҳамкорлик қилиш масалалари бўйича Германия иқтисодиёт қўмитасининг Марказий Осиё мамлакатлари департаменти раҳбари Ф. Юнг бошчилигидаги делегация аъзолари Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари Л. Аҳметов билан учрашди.

Мулоқот чоғида Ўзбекистон билан Германия ўртасидаги ҳар томонлама иқтисодий алоқаларни янада кенгайтириш билан боғлиқ масалалар юзасидан атрофлича фикр алмашилди.

● Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида газета ва журналлар бош муҳаррирлари, республика Матбуот тарқатувчи акциядорлик жамияти раҳбарлари иштирокида қоғоздан тежаб-тергаб фойдаланишга доир йиғилиш бўлиб ўтди. Уни Давлат матбуот қўмитаси раиси Рустам Шоғуломов олиб борди.

● Самарқанд вилояти ғаллакорлари давлатга 327 минг 100 тонна дон топшириб, давлат буюртма режасини ошириб адо этдилар. Ўртача ҳосилдорлик гектарига 42 центнерни ташкил этди.

* * *

● Шунингдек, Фарғона вилоятининг Қува тумани, Тошкент вилоятининг Зангиота тумани ғаллакорлари ҳам зафар қучдилар.

* * *

● Андижон вилояти Булоқбоши ва Пахтаобод тумани ғаллакорлари маррага етдилар. Булоқбошиликлар қабул пунктларига 10 минг тоннадан зиёд, пахтаободликлар эса 18 минг тоннадан кўпроқ буғдой топширдилар.

* * *

● Қашқадарё вилояти Муборак ва Шаҳрисабз туманлари ғаллакорлари ҳам зафар қучдилар. Муборакликлар уйган хирмон 18 минг 770 тоннадан, шаҳрисабзликлар хирмони эса 17 минг 350 тоннадан ортди.

ҲУШЁРЛИККА ДАЪВАТ

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасининг «Ўзбекистон» нашриёти Президентимиз Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбирининг саволларига берган жавобларини «Ҳушёрликка даъват» номи билан алоҳида китоб ҳолида кўп минг нусхада чоп этди.

«Бугун жамиятимиз кескин сиёсий жараёнларни бошидан кечирмоқда», — деб таъкидлайди Юртбошимиз ушбу китобда. «Буни ҳаётимизда рўй бераётган ўзгаришлар, одамларимизнинг фаоллиги ортиб бораётгани, эртанги кунга ишончи тобора мустаҳкамланаётгани мисолида кўриш мумкин. Шу билан бирга афсус билан қайд этиш лозимки, мамлакатимиз хавфсизлигига таҳдид солаётган, ҳаётимизни издан чиқаришга уринаётган, халқимизнинг миллий манфаатларига тажовуз қилмоқчи бўлаётган айрим ички ва ташқи кучлар ҳам анча жонланиб қолди. Шундай бир вазиятда Юртбошимиз уқтирганларидек, фақатгина бир фикр аҳолимизнинг доимий диққат-эътиборида бўлиши зарур: **«... агар биз бугунги ҳаётимизга, бунёдкорлик ишларимизга, эришаётган ютуқларимизга тўғри баҳо бермасак, уларнинг қадрига етмасак, ўз ҳушёрлигимизни йўқотиб, бизни ҳар қадамда кутаётган таҳдидларни, тинч турмушимизга, хавфсизлигимизга раҳна солаётган, оёқ остидан чиқаётган ҳар хил бало-қазоларни ҳам пайқамай-сезмай қолишимиз мумкин».**

Юртбошимиз ўз китобида халқимиз эътиборини мавжуд хавф-хатарларга қаратиб, улардан ҳамиша огоҳ бўлишга даъват этади. Шу билан бирга **жамиятимиз аъзоларини аввалambор, вояга етиб келаётган ёш авлодни камол топтириш, уларнинг қалбида миллий ғоя, миллий мафкура, ўз Ватанига меҳр-садоқат туйғусини уйғотиш, ўзлигини англаш, миллий ва умумбашарий қадриятлар руҳида тарбиялаш ҳозирги кундаги энг муҳим, энг долзарб вазифамиз** эканлигини алоҳида таъкидлайдилар.

Халқимизнинг тинчлигини ва осойишталигини асраш, келажак ҳақида қайғуриш, миллий мафкурани бекаму кўст шакллантириш — ҳар бир ватанпарварнинг муқаддас бурчи, шарафли вазифаси бўлмоғи лозим.

«Таъкидлаш жоизки, — дейди Йўлбошчимиз, — жамиятимиздаги бугунги вазият, мавжуд хавф-хатарлар ва уларнинг олдини олиш чоралари ҳақида олимларимиз, пешқадам зиёлиларимиз халққа ўз сўзларини айтишлари керак. Улар бу борада жамият олдида қарздор эканликларини унутмасликлари лозим. **Яна шуни ҳам унутмаслик керакки, мафкуравий озиқнинг мезони ҳақиқат ва фақат ҳақиқат бўлиши зарур. Яъни халққа бор ҳақиқатни очиқ айтиб, шунга кўндириш, ишончини қозониш ва шу асосда** уни янги марраларга чорлаш керак».

Китоб ижарадаги Тошкент матбаа комбинатида чоп этилди.

(ЎзА).

Саратоннинг ҳар дақиқаси ҳосил тақдирини ҳал этади. Буни тўғри англаган тадбиркор деҳқон фурсатни бой бермайди. Оққўрғон туманидаги С. Сегизбоев номли корпорация миришкорлари ҳам шу кунларда ғўзага ишлов беришда оқилона йўл тутаяптилар. Долзарб юмушлар айниқса жамоанинг биринчи бўлимида кўнгилдагидек ташкил этилган.

СУРАТДА: бўлим раҳбари Раҳматжон Мирзақулов (ўртада) бригада аъзолари билан ғўзага ишлов бериш хусусида ўзаро фикрлашмоқда.

Ҳ. АВВАЛОВ олган сурат.

ХАЛҚ ҚАРҒИШИГА ҚОЛМА, БОЛАМ!

Қариликда қўлимга қалам олдим. Ўғилларим, қизларим, набираларимга фикримни айтдим. Албатта ёзинг дейишди. Чунки, «Февраль воқеалари» ҳужжатли фильмини кўриб кекса юрагим ғазабини ўз ичига сиғдира олмади. Ишонинглар, ўтганга саловат дейиш бу гал оғирлик қилди. Бу жирканч иш, бу қабиҳ ниятни фош этилиши, уни эл назарига ошкора кўрсатилиши кўпларнинг кўзини очди. Ўзимнинг ҳам муштларим тугилди. Экран қаршисида ўтириб «сайраётган» муттаҳамларга ҳассамни ирғитиб юборишимга озгина қолди.

Болалигимдан баъзи ёмонлар ҳақида уларни гўр ҳам қабул қилмайди, чиқариб ташлайди деган сўзларни эшитганман. Менимча, февраль воқеалари иштирокчиларини ва уларнинг амалпараст маслаҳатгўйларини шундай қисмат кутиб турган бўлса ажаб эмас.

Муҳтарама СОДИҚОВА,
Шофиркон туманидаги «Ўзган» қишлоғи.

* * *

«Февраль воқеалари» ҳужжатли фильмини кўриб, бутун борлиғим жунбушга келди. Ҳақиқатан ҳам, Йўлбошчимизнинг дадиллигига, довюраклигига қойил қолдим. Бироқ юртига хиёнат қилган, ғаламис, нонкўр, лўттибоз кимсалар мустақил Ватанимизнинг доно ва одил раҳбари қадрига етмаётганидан жуда қаттиқ афсусландим.

Йўлбошчимиз Миллий ахборот агентлиги мухбирининг саволларига берган жавобларида қайта-қайта таъкидлашича, бундан буён ҳар биримиз доимо ҳушёр, сергак бўлмоғимиз лозим. Мен оддий инсон сифатида ўз юртининг тинчини бузишга уринган номардлардан доимо нафратланаман. Уларни нафақат инсон, балки шу юртнинг манқурт боласи дейишга ҳам тилим бормайди. Ниятим — Ватанимиз доимо тинч, кўнгиллар хотиржам бўлсин. Орамизда хоинларга ўрин йўқ.

Исматулла ЖУМАЕВ,
Иштихон туманидаги Навоий номли ширкат хўжалиги аъзоси.

Мен қон кечиб немис фашизмига қарши беаёв жанг қилганимда ҳам бунақа номардликни, бебурдликни кўрмаган эдим. Қаранг, атрофимизда қандай золимлар бор экан? Ҳавоси тоза, одамлари дилкаш, тупроғига қуриган чўпни суқсанг ҳам кўкариб кетадиган юртни бузмоқчи бўлди-я аҳмоқлар! Қурол билан, қабоҳат билан ҳеч қачон мақсадга эришиш мумкин эмас. Билмаганлар буни билиб қўйсин. Ҳақиқат эгилади, лекин синмайди. Дунёда ўзбек деган миллат, Ўзбекистон деган юрт борки, ҳеч қачон бировнинг мулкига чанг солмайди, бировнинг ерига ноҳақ бостириб кирмайди. 16 февраль воқеаларини амалга оширганларни мен, минг афсуслар бўлсинки, ҳақиқий ўзбек, чин маънодаги инсон деб айта олмайман.

Ғулом ОДИЛОВ,
Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси,
Яккабоғ тумани.

* * *

Ёшим тўқсонга етай деб қолди. Оллоҳдан битта қарзим қолган эди. Мустақилликдан ўргилай, бу қарзни ҳам бажо этдим. Етти авлодим орзу қилиб эришмаган кунларни кўриш кексайганимда менга насиб этди. Тўрт йил олдин ҳаж зиёратида бўлдим. Эл орасида Ҳожи бобо деган ҳурматим бор.

Февраль ойи кўнгилларда қат-қат асорат қолдирди. Жавоб бераётган гуноҳкорларга тикилиб дам ғазабим қайнайди, дам «ҳайф ёшлик» дейман. Шундай боғи Эрамни пайҳон қилишга уринганларнинг башараларини кўриб, уларни эл қарғади. Нокаслар эл қарғиши давосиз қарғиш эканлигини билиб қўйсинлар.

Болтабой САФАРБОЕВ,
Зангиота тумани.

ЭЛ ҒАМИНИ ЕГАН КАМ БЎЛМАЙДИ,

Йўлбошчимиз илоҳим мен каби юздан ошиб юрсинлар, — дейди 101 ёшли онахон Ҳулкар момо Ҳошимбек қизи

Мамнуният

Тошкентга келаётиб йўл-йўлакай Ҳулкар момони зиёрат қилиб ўтдим. Ҳулкар момо Попнинг, балки Наманганнинг энг кекса, пиру бадавлат онахонларидан.

— Э, мухбир болам, бормисан, соғ-омонмисан, — дедилар онахон нуроний юзларига ярашиб тушган оппоқ рўмолларини тўғрилаб, туришга чоғланар эканлар.

— Ассалому алайкум, момо! Қимирламанг, безовта бўлманг! — дея илдам бориб, онахонга елкамни тутдим. Момо кифтимга қоқиб-қоқиб кўришдилар.

— Ўзи сени дилимдан ўтказиб тургандим, болам, — дедилар дуои-фотиҳадан сўнг, — Ҳизирни йўқласам бўларкан, айланай сандан!

— Тинчликми?

— Тинчлик, болам, тинчлик. Сани йўқлаганимни сабаби Йўлбошчимиз Анжонга, Фарғона, Наманганга бир неча бор келдилар, Хўжаободда газ омбори қурилибди. Телевизорда шуни кўриб, Исломжон ўғлимнинг сўзларини эшитиб теримга сиғмай ўтирдим-да. «Биз бу ишни фойда кўриш учун қилганимиз йўқ, халқимиз фароғатини ҳеч нарса билан ўлчаб бўлмайди» дедилар. Умрларидан барака топишсин. Қандай ажойиб, эл-юртнинг дарду ғами билан яшайдиган, тиниб-тинчимас подшоҳимиз бор! Сани дилимдан ўтказганимки, мани юрак сўзларимни ўзинг ишлаётган газетага уриб чиқасан, Президентимизга етказасан!

— Хўп, момо, хўп! — дея куламан мен.

— Э, болам-а, болам-а, — дея бош чайқайдилар момо, — нималарни кўрмади бу бошим! Очарчиликларни ҳам кўрдим, вайронагарчиликларни ҳам. Калхўзда бир коса ёвғон

(Давоми 2-бетда)

Донимиз — нонимиз

Тўкинчилик манбаи — ғалла ҳосилини ўриб-янчиб олиш тобора жадаллашмоқда. Насиб этса, икки-уч кунда мустақил юртимиз хирмони янада бўй чўзади.

Ана шу долзарб мавсумда ҳар куни 24240 гектар майдоннинг ғалласи нест-нобудсиз йиғиштириб олинаяпти. Улкан хирмоннинг бунёд этилишида қудратли «Кейс» ва ўрим комбайнларининг ҳиссаси катта. Бу агрегатлар кучи билан мавсум бошидан буён 930 минг гектар, яъни умумий майдоннинг 70,9 фоизи ҳосили сифатли йиғиштириб олинди.

ҒАЛЛА 2,5 МИЛЛИОН ТОННАДАН ОШДИ

Шу кунгача миришкорларимиз бунёд этган хирмон икки ярим миллион тоннадан ошиб кетди. Ерга экин экиб манфаат кўраётган, эгалик ҳиссини туйган деҳқон янада изланишда, ташаббуслар кўрсатиб иккинчи ҳосил олишга қалб-қўрини бахшида айлаган. Уларнинг заҳматлари-ю, ишбилармонлиги боис, 88600 гектарда такрорий экин экилиб, ундириб олинди. Ушбу ташаббус айни кунда ҳам сусайгани йўқ.

«ТАДБИРКОР» НЕГА ТАДБИР ТОПОЛМАДИ?

ДЕБОЧА, ЁКИ УЧ ВОҚЕАДАН БИР ШИНГИЛ

Мавзу

Биринчи воқеа. Айни пишиқчилик пайти. Рўзғорга зарур мева ва сабзавот харид қилиш мақсадида бозорга бордим. Бозор оралаб олма, узум растасига ўтдим. Ўша ерда бир одам кўзимга иссиқ кўринди. Эсладим. У катта бир хўжаликнинг боғдорчилик бригадаси бошлиғи эди. Ўзи ва ўғлининг қўлларидаги саватлар олма, узум, бошқа нознеъматларга тўлган. Афтидан ортга қайтишаётганди.

— Шуларни деб олтмиш чақирим йўл босиб келдингизми, — ҳазиллашиб сўрадим салом-аликдан сўнг, — ўзингизда ҳам борку!

— Болаларга кийим-кечак олиш учун анчадан буён шаҳарга тушмоқчи бўлиб юргандик, — деди у, — Эртага уйимизга меҳмонлар боришмоқчи. Шу баҳона мева-чева ҳам олдик. Ўзимизнинг боғдаги мевани дастурхонга қўйгани уялади одам...

Иккинчи воқеа. Ғўзага ишлов бериш қандай бораётганини кўриш мақсадида бир гуруҳ олим, мутахассислар билан дала айландик. Пешинда дала шийпонида бир косадан шўрва тортилди. Таомни тановул қилаётганимизда бир кекса олим:

— Шўрвани яхши тайёрлашибди, раҳмат, — деди, — картошкаси ҳам мазали экан. Ўзинглар етиштирдингларми? Нави қанақа?

— Бизда... очиғи картошка экилмаган ҳисоби, — хижолатомуз жавоб берди раис. — Лекин деҳқоннинг иссиқ овқатига топяпмиз...

Учинчи воқеа. Бир пайтлар бу фермада серсут сигирлар, зотдор новвослар, соғлом бузоқлар боқиларди. Кейин у ҳиссадорлик

(Давоми 3-бетда)

Янги рукн тақдимоти: Келинг, баҳслашамиз!

Инсон умри давомида гўзалликка интилиб яшайди, унга етишиш учун ҳаракат қилади.

«Гўзаллик оламни қутқаради», — дейди ғарб кишиси.

«Оллоҳ гўзалдир, гўзалликни севади», — дейди шарқлик муслим.

ГЎЗАЛЛИК НИМАДА?

Хўш, гўзаллик ўзи нима? Ғарблик тасаввурида у қандай шаклланган, шарқликда-чи?

Зоҳиран қараганда, аёл, гул, бойлик ва бошқа бир қанча мафтункор борки, улар гўзал кўринади, инсонни оҳанграбодек тортади ўзига. Инсон, айниқса аёллар хусндор бўлиш учун ҳеч нарсадан тап тортмайди. Ҳар хил косметик матоҳлар, мафтункор, ўзгаларни жалб этувчи кийимлар ва бошқа ҳар хил усуллардан фойдаланишга интилади.

Қадимги юнон, рим афсоналарида, санъат асарларида гўзаллик асосан аёл тимсолида намоён бўлган. У қанчалик ўзгалар эътиборини тортувчи, мафтункор бўлса шунчалик гўзал кўринган. Ҳатто, ярим яланғоч аёл

(Давоми 4-бетда)

БАДАВЛАТ ЮРТ ДЕҲҚОНЛАРИ

МЕН НЕЧУН СЕВАМАН ЎЗБЕКИСТОННИ?

Оҳангарон...Бу замин ҳақида гап кетганида кўз олдимизда унинг ўзига хос сирли маволари, бетакрор табиати намоён бўлади. Ястаниб ётган бепоён яйловлар, туя ўркачлари каби узоқ-узоқларга қадар чўзилиб кетган қир-у, адирлар ўз-ўзидан хаёлларга эрк бериб юборади. Чор-атрофни чўнг бир салобат билан ўраб турган Қурама тоғ тизмалари не-не тилсимларни бағрига яшириб ётибди. Халқимизнинг атоқли фарзанди шоҳ ва шоир ЗаҳириддинМуҳаммад Бобур бир вақтлар ўз туғилиб ўсган она диёри-Андижондан чиқиб кетар экан мана шу тоғ этакларида андек турғун бўлиб қолганди. Бу ҳақда унинг шоҳ асари - «Бобурнома»да алоҳида нодир битиклар, Оҳангароннинг меҳмоннавоз халқи, хушҳавоси-ю, ов масканлари ҳақида қайдлар бор. «Ўтган кунлар»дек ўта назокат ва нозик дид билан битилган китобнинг бош қаҳрамони Отабек ҳам шу замин орқали отда, Тошкентдан Марғилонга қатнаган. Йўлда яйловларда ёнбошлаб ҳордиқ чиқазган. Шўх жилғалардан ўйнаб оқаётган муздек зилол сувлардан қониб баҳраманд бўлган. Адирларида юз очган баҳор чечакларидан чиройли гулдасталар ҳозирлаб суюклиси Кумушбибига элтган. Бу ерда Ватанимиз тарихини қўшимча манбаалар билан бойитадиган кўплаб мозий қолдиқлари ҳам бор. Айтишларича, баъзи жойларда ҳануз тилсими очилмаган қадимий шаҳарлар қазилма ишларини кутиб тупроқ остида ётибди. Дунё яралганидан буён ер юзига юборилган бир юз йигирма тўрт минг пайғамбарлардан бири-Жиржис алайҳиссаломнинг муборак турбатлари ҳам шу ерга жойлашган. Олимлар бу мавода қазиб олинишга тайёр турган ўнлаб тур ер ости бойликлари борлигини ҳам аниқлаганлар.

Хуллас, ялпи ҳудуди Наманган вилоятига тенг келадиган бу туман пойтахт вилоятининг энг кўркам гўшаларидан ҳисобланади. Иқлимининг

(Давоми 2-бетда)

КЕЛГУСИ СОНДА:

Истиқлол ва истиқбол

«Норқўзи аканинг миллиони»

«Юрак - сенсан менинг созим».

ЭЛ ҒАМИНИ ЕГАН КАМ БЎЛМАЙДИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

илинжида кун бўйи ишлаб, биримиз икки бўлмай ўтдик. Ман санга айтсам, болам, замон замон бўлиб бундай эмин-эркин, озод замон бўлган эмас. Мустақил бўлиб, мана энди ўз-ўзимизга бек бўлдик. Қўлимизни қаёққа узатсак етади. Асл меҳнаткашнинг даври келди. Қара-я, дарёларни жиловлашганини, сув омборларини эшитган эдик. Энди ўзимизни Анжонда, Хўжаободда газ омбори қурилибди! Невараларим тушунтириб беришди. Газни қамаб, керак пайтда, қишли-қировли кунларда учта вилоятга етказиб беришаркан. Шундай улуғ ишни ўйлаганларни ҳам, амалга оширганларни ҳам отасига мингдан-минг раҳмат. Умрларидан барака топишсин!

Эл ғамида, юрт ғамида юрган Президентимиз илоҳо мен каби юздан ошиб юрсинлар. Худога шукрки, ҳали кўздан қолганим йўқ. Қулоқларим ҳам ойдек эшитади. Телевизор орқали у кишининг пурҳикмат сўзларини тинглаб бир қувонсам, қайси жойга бормасинлар энг аввало ўша ернинг нуроний отахон, онахонлари билан учрашганларини, ҳол-аҳвол сўраганларини кўриб, «Бизга нима хизматлар бор?» деганларини эшитиб икки қувонаман. Мен шу ёшга кириб, кўп даврларни, кўп катталарни кўрдим. Лекин бунақа содда, фидойи, куюнчак, одамижон кишини кўрган эмасман!

Ҳаво пастлаши билан газлар пастлаб кетаётгани, авжи қишли-қировли кунларда яна печка қуриб, сандал қуриб олаётганимиз бу бор гап эди. Қара-я, шундан ҳам у кишининг хабарлари бор экан. Шуни ҳам ўйлаб, режалаб юрган эканлар. Мана энди қишда изилламайдиган бўлдик. Аёлларимизни, келинчакларимизни, шириндан-шакар болаларимизни, бизга ўхшаган қари-қартангларнинг жони кирадиган бўлди! Минг раҳмат.!

Юздан ошган, ҳаётнинг аччиқ-чучук, иссиқ-совуқ кунларини бошидан ўтказган, ўнлаб ўғил-қиз, невара-чеварaларини уйлаб-жойлаб қаторга қўшган пиру бадавлат онахонларнинг юқоридаги дил сўзларини эшитиш, албатта, ёқимли эди.

Ҳа, Хўжаободда газ омборининг ишга туширилиши муҳтарам Йўлбошчимизнинг, давлатимизнинг меҳнаткаш инсонга кўрсатаётган беқиёс ғамхўрлиги ифодаси бўлди. Мана бу рақамларни ҳаяжонланмай айтиш қийин. Мустақил юртимизда 2,5 триллион газ захираси бор! Келаси йили Хўжаободдаги омборда тўпланадиган газ ҳажми 900 миллион куб метрга етади! Кейинчалик бу миқдор икки баробарга ошади!

Эй, табиати сўлим водий! Қадрдон ҳамқишлоқларим, мунис, меҳрибон Ҳулкар момо, мустақиллик мўъжизаси ҳамма-ҳаммангизга муборак бўлсин!

Ортиқали НОМОЗОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

Қамаши тумани машина-трактор паркининг «КЕЙС» комбайни ҳайдовчиси Жўра Маллаев ғалла ўрим-йиғимида фаол иштирок этмоқда. У қудратли техникани моҳирлик билан бошқариб, ризқ-рўзимизнинг саранжомланишида ҳамкасбларига намуна бўлаяпти.
СУРАТДА: моҳир комбайнчи Жўра Маллаев.

Шавкат СУЛТОНОВ олган сурат.

«ГЕДЕРА» КАСБИДА СИНАБ КЎРИЛМОҚДА

Изланиш

Президентимиз Ислом Каримов Исроил давлатида бўлганларида пахта етиштиришнинг илғор технологияси билан атрофлича танишиб, бу ҳақда деҳқонларимизга сўзлаб бергандилар.

Дунё тан олган тажриба нималардан иборат, улар қандай қилиб гектаридан 60-70 центнердан ҳосил етиштирмоқдалар? Ана шу саволлар ҳозир барча деҳқонларни қизиқтирмоқда. Толаси пишиқ, жаҳон андозаларига мос хом ашё тайёрлаш, давлатнинг нуфузини оширади, валюта тушумлари захирасини кўпайтиради ва деҳқонларнинг моддий-маънавий аҳволини, турмуш-тарзини яхшилайди.

Сара уруғ-ҳосил тақдирини ҳал этишда асосий омил ҳисобланади. Бу ҳақда Президентимиз Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятларида бўлганларида алоҳида таъкидладилар. Ўзбекистон ва Исроил давлати ўртасида тузилган шартномага мувофиқ республикамизда, жумладан, Касби туманида пахтанинг хорижда баракали ҳосил бераётган «Гедера-5» ва «Гедера-10» навлари келтирилди. Бу нав тумандаги «Талишба» хўжалигидаги Шомирза Сиддиқов бошлиқ звено даласида ҳам тажриба тариқасида экилганди.

Хўш, натижалар қандай бўлаяпти? Исроилнинг «Зерайимгедера» компанияси эксперти Ави Хорешве ва вилоят қишлоқ хўжалик илмий ишлаб чиқариш маркази раҳбари, қишлоқ хўжалик фанлари доктори Имом Раҳматов ҳамкорликда яқинда ижарачи даласини кўздан кечирдилар, уларга қимматли маслаҳатларни бердилар. Ишлов ва озиқлантиришни тажрибали механизатор Равшан Муҳаммадиев амалга ошираяпти.

Ҳарорат кўтарилиб бораётган айни шу кунларда сувчилар ғўзани об-ҳаётга қондиришаяпти. Қувондиқ Эшпўлатов ва Шойим Элмуродов сувчиларга бошчи этиб тайинланган. Улар сувдан унумли фойдаланиб, суғоришни кеча-кундуз давомида амалга оширмоқдалар. Ғўзалар бир текисда шоналаб, гуллай бошлади.

— Янги навларнинг етиштирилиши биз учун ҳам синов, — дейди пахтачиликда ижара пудратига биринчилар қаторида ўтган Шомирза Сиддиқов. — Пахтакорларимиз бу синовдан муваффақиятли ўтишга интилишмоқда. Чунки деҳқончилигимиз равнақи бугунги ишимизга кўп жиҳатдан боғлиқ. Тўпланган тажриба, маҳорат бунга имкон беради.

Ташаббуснинг қаноти бор, дейдилар. Агар синов ижарачи даласидан ўзига ўрин топса, келгусида туманнинг кўпгина далаларида бу усулнинг оммавийлашиши турган гап. Бунинг учун ҳозирдан тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

Жўра ЮСУПОВ.

БАДАВЛАТ ЮРТ ДЕҲҚОНЛАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

ўзгарувчанлиги туфайли Оҳангаронда пахта экилмайди. Баъзи бирларини истисно қилганда мавжуд хўжаликларнинг қарийб барчаси «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» копманияси тасарруфида. Уларда ихтисослашувга кўра асосан мева, сабзавот, полиз ва ғалла маҳсулотлари етиштирилади. Оҳангаронликлар мамлакатимиз халқининг маъмурчилигига алоҳида ҳисса қўшиб келмоқдалар. Ҳозир ҳамма жойда бўлгани каби мазкур туман хўжаликларида ҳам ризқ-рўзимиз манбаи ҳисобланган-ғалла ўрим-йиғими қизғин бормоқда. Ўн минг тўққиз юз ўттиз икки гектар ерда етиштирилган ҳосилни нес-нобуд қилмай саранжомлаб олиш учун туманда ялпи сафарбарлик эълон қилинган. Сувли майдонларнинг ҳар гектаридан 30 лалми ерлардан эса 10 центнердан ҳосил кўтаришга қарор қилган ғаллакорлар эзгу ниятларига эришмоқ учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

«Оҳангарон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти қабул қилинган мулк шакли бўйича тумандаги ягона хўжалик ҳисобланади. Деҳқонларининг 70 фоизи акциядор. Улар истиқлол шарофати билан тўрт йилдан буён ўзларини ҳақиқий мулкдор ҳисобламоқдалар. Мавжуд экин майдонлари, боғлар, полиз ва сабзавот пайкаллари 10 йилдан 50 йилгача одамларга ижарага берилган. Шу боис, деҳқонларда ерга эгалик ҳисси аллақачон шаклланган. Тафаккурларида эврилиш катта. Чунки уларнинг ҳар бирлари қўлларидаги қиймати 900 сўмдан бўлган акциялар учун мўмай даромад олишмоқда. Ўтган йили кузда ишлаб топилган 1 сўмга қўшимча 1 сўму 50 тийиндан ҳақ тўланганлиги мулкчиликнинг мазкур шаклига бўлган қизиқишни кучайтириб юборди. Мустақиллигимизнинг шонли 8 йиллик тўйи нишонланиш арафасида турган шу кунларда жамият деҳқонлари фаоллиги янада ортмоқда. Улар мамлакатимизнинг истиқлол тўйига муносиб тўёна тайёрлаш ниятидалар. Шу мақсадда 1200 гектар лалми ва сувли ерларда етиштирилган буғдойнинг «Юна», «Бахт», «Интенсив» ва «Сангзор» навларидан 2650 тонна ҳосил армуғон этиш шу куннинг энг долзарб вазифаси бўлиб турибди. Ғаллазорларда 5 та комбайн ишга унум бағишлаяпти. Шуниси муҳимки, деҳқонлар ҳузурида бўлган киши жорий этилган пудрат қудратининг нечоғли афзал эканлигини дарҳол англайди. Мавжуд майдонлардаги ҳосил асосан 144 оила аъзолари қўлида алоҳида меҳрга қониб етилди. Муҳиддин Қўшоқов, Жуман Тўраев ва Раҳим Қўйбоқов сингари оила пудрати раҳбарлари аллақачон шартнома шартларини бажариб, режани ҳам ўринлатиб қўйишибди. Давлат режаси ҳам бугун-эрта зиёди билан уддаланади. Ҳатто ортиқча ҳосил ҳам бор. Насиб этса, ижарачи деҳқонларга ҳам улуш ажратилади.

— Президентимиз Ислом Каримовнинг Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятига қилган сафарларини «зангори экран» орқали кузатиб, нутқларини тинглаб биз деҳқонларга амалда чинакамига мустақиллик берилаётганлигига яна бир бор амин бўлдим, - дейди ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раиси Шунқор Умрзоқов. - Ҳақикатдан таъкидланганидек, уруғчилик масаласи жуда муҳим ҳисобланади. Биз ҳам бу йил «Юна» навидан қониқмадик. У ўзи билан занг касаллигини олиб келди. Қолган «Интенсив», «Сангзор» ва «Бахт» навлари айни биз боп экан. Улар ғаллакорларимиз кутганларидан ҳам мўл ҳосил берди. Оҳангарон иқлимига мос келди. Бугун хўжаликларда яна бир муаммо бор: ҳамма жойда алмашлаб экишни йўлга қўйиш керак. Ана шунда ғалла ҳосилдорлиги ҳеч шак-шубҳасиз янада ортади. Бундан давлатимиз ҳам, деҳқон ҳам фақат фойда кўради.

Жамият ғаллазорларида ҳосилдан бўшаган майдонларни пешма-пеш шудгорлаб, такрорий экин экиш чоралари кўрилмоқда.

Тумандаги «Ангрен» ширкатлар уюшмаси ҳам илғор жамоалардан ҳисобланади. Бу ерда ҳам деҳқонлар мулкчиликнинг мазкур шакли имкониятларидан тўла баҳраманд бўлмоқдалар. Ҳар бир киши қўлида мулкка эгалик ҳуқуқини берувчи пай гувоҳномаси бор. Ҳеч ким деҳқоннинг нонига дахл қилолмайди. Чунки уюшма бўйича ялпи ишлар чек асосида ташкил этилган. Масалан, хўжалик механизатори бирор оила пудрати асосида меҳнат қилаётган ижарачи даласига келиб иш бажарса, эвазига ундан чек олади. Албатта, фақат бажарган ишига қараб. Бу ерда табиийки, ижарачи ҳеч қачон механизаторга ортиқча ҳақ тўламайди. Чунки чек - унинг ўз нони ҳисобланади. Илгарилари, меҳнат умумий, бригада тизими мавжуд эди. Бундан ўз-ўзидан маълумки, келишувчанлик, ошна-оғайнигарчилик каби ҳолатлар содир бўлиб турарди. Бировнинг ҳақини еб кетиш ҳеч гап эмасди. Мулкчиликнинг ширкат шаклига ўтилгач, ноҳақликларга ўз-ўзидан барҳам берилди. Энди низо ҳам, бировни алдашлик ҳам йўқ. Ҳамма иш қолипга тушган. Истиқлол туфайли деҳқоннинг кўкрагига шамол теккани, ҳақиқатнинг тантана қилгани шуда!

Бу йил ғалла ана шу асосда етиштирилди ва алоҳида мамнуният билан таъкидлаш керакки, ҳосил ҳар қачонгидан ҳам мўл бўлди. Бу ерда ҳам 1026 гектар майдон 72 нафар оилага узоқ муддатга ижарага берилган. Давлатга 1510 тонна ғалла сотиш режалаштирилган. Деярли ҳамма ижарачи деҳқонлар аввало, ўз шахсий манфаатдорликларини ўйлаб меҳнат қилганликлари учун бугун режадан ошириб ҳосил топширишмоқда.

Нега? Сабаби, улар эртага ана шу режадан ортиқча ҳосилни ўз уйларидаги омборларига келиб тушишини аниқ билишади. Қўлларида бунга кафолат берадиган қонуний шартномалари бор. Агар шартлар бажарилмаса маъмурий ташкилотлар деҳқон манфаатини ҳимоя қилади.

— Чунки ер деҳқонларники, — дейди уюшма раиси Шарофиддин Нормуҳамедов. — Ҳосилдан бўшаган майдонларга эртага яна уларнинг ўзлари хоҳлаган экинларини экишади. Дарвоқе, бугун тумандаги деярли ҳамма хўжаликларда мулкчиликнинг ана шундай деҳқонбоб шакллари фаолият кўрсатмоқда. Бу ислоҳотлар ўз мазмун - моҳиятига кўра аввало, қишлоқ кишилари манфаатини тўла ҳимоя қилмоқда, дегани. Шундай бўлгач, энди ҳалол бир мулоҳаза юритайликда, майли шу хулоса бўла қолсин. Хўш, деҳқон ишлаб топган ортиқча ҳосилини нима қилади? Албатта, ўзи тўйгач, эҳтиёжидан ортганини бозорга олиб чиқади. Юртнинг бадавлат бўлгани - шу-да!..

Иброҳим ТОШЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти»нинг махсус мухбири.

«ҲУНАРМАНД»НИНГ ЯНГИ ҲУНАРИ

Қишлоқда саноат

Вилоят маҳаллий саноат уюшмасига қарашли Қоракўлдаги масъулияти чекланган «Ҳунарманд» жамиятининг иши юришмай, мижозлар камайиб қолган эди. Мана энди улар яна кўпаядиган бўлди. Бозор талабларини ўрганган корхона раҳбарияти туман ҳокимлигининг қўллаб-қувватлаши билан янги тўқув цехини барпо этди. Корхона учун ажратилган бинони таъмирлаш ва 24та тўқув дастгоҳини келтириб ўрнатишга Миллий банк туман бўлимидан олинган 100 миллион сўмлик кредит маблағ сарфланди. Яқинда ана шу цехни фойдаланишга топшириш маросими бўлиб ўтди.

Маросимда қайд этилгандек, цехдаги Россиянинг унумли 24та тўқув дастгоҳи икки сменада йилига 540 минг погон метргача бўз мато ишлаб чиқара олади. Бундай газмолларга эса талаб катта, Ҳозирнинг ўзида ҳарбийлардан буюртмалар бор экан. Келгусида матоларни хорижга чиқариш ҳам мўлжалланмоқда. Яқин истиқбол учун бошқа режа ҳам белгиланган. Цех қувватини ошириш ҳисобига бахмал ишлаб чиқаришади. Бундай газмолнинг эса бозори чаққон.

Корхонанинг тўла қувват билан ишлаши хом ашё таъминотига ҳам боғлиқ. Цехга 4-5 нав пахта толасидан тайёрланган иплар керак. Уларни эса «Маҳаллий саноат» уюшмасининг Пешку ва Вобкентдаги бўлинмалари етказиб беради. Яхши-да, қўйнидан тўкилса, қўнжига бўлганидан кейин, арзон ҳам тушади.

Цех фойдаланишга тушиши билан 80 киши иш билан таъминланди. Улар сони келгусида 150 нафарга етаркан.

Э.ЁДГОРОВ.

«БАРАКА»НИНГ БАРАКАЛИ ОДИМИ

Интилиш

Чортоқ туманида бир неча ўнлаб деҳқон-фермер хўжаликлари фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг сафи йил сайин кенгайиб боряпти. Бироқ фермер хўжаликларининг ҳаммаси ҳам самарали ишлаяпти, деб бўлмайди. Бири тадбиркорлик билан иш юритиб, аллақачон юксалиш йўлига тушиб олган бўлса, бошқа бири бор имкониятлардан фойдалана олмай ҳали ҳам боши берк кўчада юрибди.

Чорвачиликка ихтисослашган «Барака» фермер хўжалигида эса тамоман бошқача манзарани кўриш мумкин. Унга ҳақиқий ишбилармонлардан бири Нуъмонхон Темиров раҳбарлик қилади. Мазкур оилавий кичик жамоа ўз фаолиятини 1995 йилда атиги бир неча бош йирик шохли моллар сотиб олишдан бошлаганди. Ажратилган маблағлардан мақсадли фойдаланиш, соҳага ижодий ёндошиш, илғор тажрибаларни дадил тадбиқ этиш туфайли ўтган қисқа вақт ичида туб бурилиш ясалди.

Масалан, қорамоллар бош сони 170 тага, шу жумладан сигирлар 36 бошга етказилди. Ҳайвонлар насли яхшиланди. Маҳсулот етиштириш бир неча баробар кўпайди. Ўтган йилнинг ўзида тегишли комбинатларга шартнома асосида 13 тонна гўшт, 136 тонна серқаймоқ сут етказиб берилди. Бузоқ олиш режаси ҳам тўла адо этилди.

«Барака»нинг жорий йилдаги дастлабки кўрсаткичлари янада баракали бўляпти. Ўтган тўрт ойда ўтган йилнинг шу давридагига қараганда гўшт етиштириш 6 тоннага, сут салкам бир тоннага кўпайди. Маҳсулот сифати яхшиланди. Бузоқ олиш давом этмоқда.

Эътиборга молик томони шундаки, фермер хўжалиги ўзининг компьютер марказига эга. Барча ҳолатларга доим маълумотлар шу марказ орқали аниқланиб, таҳлил этиб борилади.

Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда фермер хўжалигининг рентабеллик даражаси, шу йилнинг ўзида 30 фоизга яқинлашиб қолади. Жамоа, фермер хўжаликлари ҳамда кенг аҳолига тегишли чорва моллари наслини ўрганиш ва яхшилашга бағишланиб Наманган вилоятида яқинда ўтказилган республика семинар-кенгаши иштирокчилари жумладан «Барака» фермер хўжалигида ҳам бўлишди. Улар бу ердаги наслчилик шохобчаси фаолияти, ҳайвонларни рацион асосида парваришлаш, ердан фойдаланиш ҳамда компьютерлаштириш борасидаги тажрибаларга юқори баҳо бердилар.

Собир ТУРҒУНОВ.
Суратда: фермер Нуъмонхон Темиров.

СУНЪИЙ ҚОЧИРИШ АФЗАЛМИ? ЁКИ...

НАСЛЧИЛИК: МУАММОЛАР ЕЧИМИ ТОПИЛАДИ

Таҳлил

Бозор иқтисодиёти шароитида чорвачиликда наслчилик ишларини яхшилаш асосида маҳсулдорликни ошириш, хусусийлаштирилган фермаларга ва фермер хўжаликларига, аҳолига наслдор моллар етказиб бериш, шу ҳисобга гўшт-сут маҳсулотлари ҳажмларини кўпайтириш, соҳани барқарор ривожлантириш асосий мақсад қилиб қўйилган.

Ҳозир мамлакатимиз наслчилик тармоғи 337 та хўжаликдан ташкил топган бўлиб, шундан 256 таси қорамолчилик бўйича, 33 таси қоракўлчилик, 19 таси гўшт-жун, думбали қўйчилик, 7 таси эчкичилик, 16 таси йилқичилик, биттаси туячилик ва 5 таси чўчқачилик хўжаликларидан иборат.

Чорвачиликни ривожлантириш наслчилик хўжаликларининг фаолияти билан бевосита боғлиқ. Чунки уларнинг вазифаси мавжуд молларнинг ирсий хусусиятларини такомиллаштириш, наслини яхшилаш, сигирларнинг маҳсулдорлигини ошириш, сермаҳсул подалар яратиш, ёш молларни тайёрлаш ва уларни сотиш ёшида зоотехника талабларига тўла жавоб беришга эришиш ҳамда хўжаликларнинг ёш наслли молларга бўлган талабини қондиришдан иборатдир.

Ҳозир қорамолчилик наслчилик хўжаликларида қора-ола, швиц, қизилчўл ва Бушуев зотли сут ва сут-гўшт йўналишидаги моллар урчитилмоқда. Кўпгина хўжаликлар, яъни Қибрай туманидаги «Қизил шалола», «Тойлоқ туманидаги Улуғбек номли, Қарши туманидаги «Манғит», «Зангиота туманидаги «Тошкент», «Ўзбекистон», Оҳангарон туманидаги Олмалиқ конметаллургия комбинати ёрдамчи хўжалиги чорвадорлари ҳар бир сигирдан ўртача 3045—5736 килограмм сут соғиб олмоқдалар. Кейинги йилларда озуқа экинлари камайганлиги, ажратилган майдонлардан самарасиз фойдаланиш, наслчилик ишига бўлган эътиборсизлик оқибатида бир қатор хўжаликларда моллар маҳсулдорлиги кескин пасайди.

Хўжаликларда наслчилик-селекция ишлари молларнинг ирсий хусусиятларини такомиллаштиришга, шароитга мослашувчанлигини оширишга, маҳсулдорлигини кўпайтиришга қаратилган. Шу мақсадда 1998-2002 йилларда наслчилик ишларини ривожлантириш дастури ишлаб чиқилган. Унга асосан 2002 йилга бориб ўртача маҳсулдорликни 3218 килограммга етказиш кўзда тутилган.

Ҳозирги кунда наслчилик заводларида 13057 бош шартли мол бўлгани ҳолда, уларга 5405 гектар, наслчилик хўжаликларида 13706 шартли молга 7480 гектар озуқа экин майдонлари тўғри келмоқда. Қўрғонтепа туманидаги «Савай» наслчилик заводида 1995 йилда 1050 бош сигирдан ўртача 3123 килограмм сут соғиб олинган бўлса, 1998 йилда бир шартли молга 0,20 гектар озуқа экин майдони тўғри келиб, бир сигирдан атиги 1342 килограмм сут олинди. Шундай ҳолат Избоскан туманидаги «Пойтуғ», Марҳамат туманидаги Охунбобоев номли наслчилик заводларида, Мирзааҳмедов, Тиллабоев номли наслчилик хўжаликларида ҳам юзага келган. Бу мамлакатимиз хўжаликларининг наслли молга бўлган талабини қондиришга ҳалақит бермоқда.

«Савай» наслчилик заводи учун етарли миқдорда озуқа экин майдонлари ажратилса, йилига 250—300 бош ғунажин, 40—50 бош наслдор буқалар тайёрлаб сотиш имконияти мавжуд. Бошқа наслчилик заводларида ҳам шу каби имкониятлардан фойдалансак, республикада йилига 10 минг бош наслли қорамол тайёрлаб сотиш мумкин. 1998 йилда эса республика бўйича 4980 бош наслли мол тайёрлаб, сотилди холос.

Юқорида қайд этилганлардан келиб чиқиб мулоҳаза юритсак наслчиликни ривожлантириш борасида қатор муаммолар тўпланиб қолганлиги кўринади. Вазирлар Маҳкамасининг «Чорвачиликда наслчилик ишларини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори шу жиҳатдан тармоқда юзага келган камчиликларни бартараф этишга қаратилгандир. Қарорга кўра чорвачиликда наслчилик ишлари бўйича республика ишлаб чиқариш бирлашмаси негизида «Насл-хизмат» наслчилик уюшмасининг ташкил этилиши бу тизимни такомиллаштириш билан бирга аҳолига, чорваси бор корхона, ташкилотларга наслчилик хизмати кўрсатишни тубдан яхшилаш имконини беради. Наслчилик хўжаликларида зотдор моллар тайёрлаш ва сотишни яхшилаш билан бир қаторда молларни сунъий қочиришнинг илғор технологияларини жорий этиш, мулкчиликнинг турли шаклларидаги хўжаликларга, аҳоли чорвасига сервис хизмати кўрсатиш тубдан яхшиланади.

Маълумки, кейинги йилларда турли сабабларга кўра наслчиликнинг асоси — энг юқори ирсий кўрсаткичларга эга наслдор буқалардан фойдаланиб, нисбатан қисқа муддатда моллар зотини яхшилаш, маҳсулдорлигини ошириш имкониятини берадиган сунъий қочиришга эътибор камайиб кетган эди. 1995 йилда 315 минг бош сигир ва ғунажин сунъий қочирилган бўлса, бу кўрсаткич 1998 йилга келиб 152 минг бошни ташкил қилди. Қарорда сунъий қочириш, наслчилик хизмати кўрсатишни зооветеринария пунктлари орқали яхшилаш назарда тутилиб, улар сонини 2000 йилдан республика бўйича 1585 тага етказиш кўрсатилган. Зооветеринария пунктлари наслчилик хизмати кўрсатиш, сунъий қочиришни тубдан яхшилашнинг асосий маркази бўлиб қолиши керак. Чунки республикадаги қорамолларнинг 80 фоиздан зиёди аҳолида бўлиб, биринчи галда улардаги моллар зоти яхшиланиши лозим. Шунинг учун бугуннинг муҳим вазифаси мавжуд зооветеринария шохобчаларини, хўжаликлардаги сунъий қочириш пунктларини зарур асбоб-ускуналар билан жиҳозлаб, замон талаби даражасида сервис хизмати кўрсатишдан иборат. Бу иш хўжалик юритувчи субъектлар билан шартнома асосида амалга оширилиши селекция-наслчилик хизмати кўрсатишни янги поғонага кўтариш имконини беради.

Кенжа МАДАМИНОВ,
чорвачиликда наслчилик ишлари Бош давлат инспекцияси бошлиғи.
Сиддиқжон УСУБЖОНОВ,
«Ўзчорванаслбирлашма» бош директори.

АРДОҚҚА МУҲТОЖ

Бонг

Инсоннинг ўз куч-қудратига ишониб асрлар давомида тараққиёт изидан қувиши шунга олиб келдики, кўп жойларда она табиатга, унинг мувозанатига жиддий путур етказилди. Аҳвол эскича давом этадиган бўлса, қурраи заминда экологик фожиаларнинг изи узилмаслигини инобатга олиб Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ушбу масала кенг жамоатчилик эътиборида бўлиши учун қатор тадбирлар белгилаган.

Мустақилликка эришилганидан сўнг мамлакатимизда ҳам табиат муҳофазасига давлат миқёсидан эътибор берилмоқда. Жумладан, Навоий вилоятида ҳам талайгина ишлар қилинди. Хусусан, вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси ҳайвонот ва ўсимликлар дунёсини муҳофазалаш инспекцияси жамоаси ўз зиммасидаги вазифаларга масъулият билан ёндошиб жойларда тушунтириш ишларини олиб бормоқдалар. Турли семинарлар уюштирилмоқда. Ноёб ўсимлик ва ҳайвон турларини сақлаб қолиш тадбирлари кўрилмоқда. Қонунбузарларга нисбатан тегишли чоралар белгиланмоқда. Ўтган йили вилоятда 164 қонунбузарлик ҳолатлари аниқлангани бунга мисолдир. Масалан, 83 марта балиқ овлаш 9 марта ов қоидаларини бузиш, 72 марта ўсимлик дунёсига зарар етказиш ҳолатлари фош этилиб, қонунбузарларга 202 минг сўм миқдорида жарима солинди. Бундан ташқари 11 дона ов қуроли, 44 дона турли балиқ овлаш воситалари мусодара қилинди.

Албатта, жазо чоралари билан иш битмайди. Табиатни асраш борасида чинакамига бурилиш ясаш учун салбий ҳолатларни келтириб чиқараётган омилларга барҳам бериш керак. Бунинг учун юртдошларимиз онгида ўзгариш ясаш, табиатни ифлослантирадиган турли технологик жараёнларни такомиллаштириш ва пировард натижа безарар ҳолатга келтириш, табиий офатларнинг олдини олишга қаратилган тадбирларни амалга ошириш, яъни масала моҳиятига яхлит тарзда кенг қамровли ёндошиш талаб этилади. Биз барчамиз шуни англаб етишимиз керакки, она табиатга етказиладиган ҳар қандай зарар бу истиқболимизга соя ташлаш демакдир. Зеро, инсон она табиатдан айрича яшаши мумкин эмас, яшай олмайди ҳам. Бу оддий ҳақиқатни қанча эрта англаб етсак шунча яхши.

Эшмамат ТОҒАЕВ,
Навоий вилояти табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси ҳайвонот ва ўсимликлар дунёсини муҳофазалаш инспекцияси бошлиғи, биология фанлари номзоди.

«ТАДБИРКОР» НЕГА ТАДБИР ТОПОЛМАДИ?

1999 йил 9 июль №49 (6.005).

(Давоми. Боши 1-бетда)

жамиятига айлантирилди. Орадан анча вақт ўтиб, ўша томонларга яна йўлим тушди. Фермадаги аҳволни кўриб кўзларимга ишонмадим. Тўрт-беш йил илгари бостирмалар қорамолга тўла эди. Саноқли қолибди. Савол назари билан ҳамроҳимга қарадим.

— Фермани қайтариб олдик, — тушунтирди янги тайинланган бош зоотехник. — Кўриб турибсиз, бори шу. Сигир-бузоқ бўлиб олтмиш тўрт бош қолган...

Келинг, энди шу уч воқеа атрофида мулоҳаза юритиб кўрайлик.

ЎЗ БОҒИ МЕВАСИНИ ЕМАЙДИГАН БОҒБОН

Мен бозорда учратган одамни йигирма-ўттиз йилдан бери «боғбува» деб аташади. Яъни, озми-кўпми тажрибага эга боғбонлардан. Боғини бориб кўрганман. Айтарли мақтайдиган жойи йўқ. Лекин ҳар йили режани бажаради. Олган ҳосили сифати уни қизиқтирмайди. Бир амаллаб шартномада белгиланган мева-узумни консерва ва вино заводига топширса бас. У ёғи билан иши йўқ. Чунки ортиқча ташвиш ортиқча югуришни хоҳламайди. Истеъмолбоп навлар қидириб юрмайди.

Илгари боғ-роғ, узумзорлар хўжалик тасаррруфида эди.

Унда ишловчиларнинг куни ўтса, иш ҳақи ёзилса бас эди.

Шу жой меники, деб ҳеч ким жон куйдирмасди. Тўғри келган кўчат экилар, боғга ҳар замонда қаралган бўлиб, дарахтлар номига парвариш қилинар эди. Эски боғ ўрнида янгисини барпо этиш тўғрисида бирон одам жиддий бош қотирмас эди. Томорқа эгаси бўлса тирикчилигим, ризқ-рўзим, орзу-ҳавасим шундан, деб йилига янги, вақти келиб меваси кўзни қамаштирадиган кўчат экади. Бозорнинг олди бўлишга интилади.

Хўш, нега энди хўжаликлардаги боғ-токзорларни ижарага олган боғбонлар уларга муносиб рақобатчи бўлмаслиги керак? Илгари бунга имконият йўқ эди. Ҳозир бор-ку! Маълумки, ўтган йилдан бошлаб боғ ва токзорларнинг аксарияти узоқ муддатга ижарачиларга берилди. Ҳалол меҳнат қилиб, давлат орттирадиган, эл дастурхонини сархил мева ва узумга тўлдириб ташлайдиган пайт келди.

Афсуски, баъзи миришкор ва соҳибкорлар ислоҳотлар берган имкониятдан оқилона фойдаланиш ўрнига ҳамон уқувсизлик қилишяпти. Мана шу боғ ёки узумзор менга қарашли, деган тушунча ҳанузгача онгларига сингимаётганини кишини ҳайрон қолдиради. Тан олиш керак, бу борада ижобий ишларни амалга ошираётган жойлар ҳам бор. Яқинда Боёвут туманидаги боғларни кўриб дилим яйради. Ижарачилар дарахтларга чиройли шакл беришган, бир текис ҳосилга кирган. Боғнинг бир қисмини ёшартириш мақсадида янги ниҳоллар экилган. Икки-уч йилда улар ҳам ҳосилга киради. Дарахтлар атрофидаги бўш ерларга ҳар хил экинлар экилган. Бу боғ ҳуснига ҳусн қўшиб турибди. Мевазорлар асл эгалари қўлига ўтганига суюндим. Дарвоқе, асл боғбон, асл деҳқон, асл чорвадор деган сўзларни биз журналистлар кўп ишлатамиз. Ўйлаб кўрсам, одам бир жойда ўттиз-қирқ йил ишлаши мумкин экан-у, аммо ҳаммага ҳам ўз касбининг асл эгаси бўлиш насиб этавермас экан. Шунда асл сўзининг маъносини яна бир бор теран ҳис этдим.

КАРТОШКА ҲАМ ГАП БЎПТИ-Ю...

Уни иккинчи нонимиз деймиз. Ҳақиқатан ҳам шундай. Ўзбекнинг хонадонида ўнлаб таом ва пишириқ картошка қўшиб тайёрланади. Унинг аҳамияти, инсон организмига фойдаси хусусида кўп ёзилган. Шуни биламиз-у, соҳани ривожлантиришга кўпда эътибор беравермаймиз. Ҳатто маҳаллий навлар номини тўлиқ айта олмаймиз.

Яқинда бир ширкат раҳбари билан суҳбатлашдим. У пахта, ғалла майдонлари нечта оилавий пудратчига бўлиб берилгани, мулкчиликнинг бу шакли деҳқонга қандай қулайликлар яратиши хусусида узоқ гапирди.

— Қанча ерга картошка экишни режалаштиргансизлар — деб сўрадим,

— Икки оилага олти гектар ер ажратилган, — деб жавоб берди раис, — фақат уруғлик масаласи ҳал бўлмай турибди. Агар топсак, нархини келишиб олиб келсак албатта экамиз.

Тушунарли. Уруғлик масаласи ҳал этилмаса экишмайди. Деҳқон уруғлик кута-кута охири ўша ерга бошқа экин экади. Ўз-ўзидан хўжалик ва пудратчи ўртасида тузилган шартнома бузилади. Янгидан бошқаси расмийлаштирилади. Аммо муҳими бу эмас. Меҳнат ҳақининг бир қисмига картошка олиши мумкин бўлган пахтакор ва ғаллакор қимматли вақтини кетказиб бозорга югуради. Бирни иккига олади. Шийпонда қозон қайнаса овқат картошкасиз пишади. Инсон картошка берадиган қувват, дорини ололмайди.

Яна бир мулоҳаза. Шахсий томорқа эгалари ва фермер хўжаликларининг аксарияти гектаридан 300-400 центнерлаб ҳосил олади. Хўжаликларда эса бу кўрсаткич нари борса 100-150 центнердан ошмайди. Хўш, тафовутнинг сабаби нимада?

Биринчи ва бош сабаби уруғликда. Томорқа эгаси ё фермер ерига мос сара уруғ топади. Хўжаликларда эса кўпинча тўғри келганини экишади. Ҳисобот учун муҳими ерга уруғ тушса бас. Шароитига мосми, ҳосилдорлиги қандайлиги билан айрим раҳбар ва мутахассислар ҳатто қизиқишмайди. Топилдими, шунисига шукр. Кейин бошқа ташвишлар билан бўлиб картошкачи-ижарачини ҳосил юзага чиққунча унутишади. Деҳқон ўғит топса озиқлантиради, бўлмаса йўқ. Кейин кузда раҳбарлардан «Ҳосилдорлик нега паст бўлди» деб сўрасангиз, «уруғда адашдик» деб қўя қолишади. Кетган харажатлар ўзини оқладими, йўқми ўйлашмайди.

Хизмат сафари билан жойларда бўлганимизда гоҳо «кеча туман маркази бозорида сабзи оз, картошка нархи фалон пул», деб нолиб қолишади. Бунга биринчи навбатда ўзимиз айбдор эмасмизми? Шуни ҳеч чуқур ўйлаб кўрганмизми? Аввало, ўша қишлоқ бозорида сабзи, пиёз мўл, картошка жуда арзон бўлиши керак-ку!

Хуллас, бир коса шўрва сабаб бошланган суҳбатимиз чала қолди...

«ЗЎРИ БЕҲУДА МИЁН МЕШИКАНАД»

Яъни «беҳуда чираниш бел синдиради», дейдилар. Лекин кимнинг белини? Мана гап қаерда.

... Деҳқончиликда хатони тузатишга бир йил, чорвадаги аҳволни ўнглаш учун ўн йил керак, деган гап бор. Чумчуқ сўйса ҳам қассоб сўйсин, деб боболар бежиз айтишмайди. Чунки қайси соҳа бўлмасин у ўз эгаси, билимдони қўлида бўлгани маъқул-да. Бошқа одам қўлига ўтса ўша ердан барака кўтарилади.

Бу йигитни кўрганимга беш йил бўлди (билмадим ҳозир у қаерда, нима иш қиляпти). Ўзи яшаётган хўжаликдаги фермани оламан, уни кўтараман деб тоза елиб-югурган пайтлар эди.

Баъзилар бу ишда шошмаслик керак, кўп молни боқишнинг ўзи бўлмайди, дейишса тадбиркорга йўл беришмаяпти деб тушунди, катта-кичик идораларга қатнашдан чарчамади. Кимлардир раисга «нима қиласан тортишиб, топшир, қутул-да» дейишса:

— Ахир тушунсанглар-чи, — куюниб дерди раҳбар, — бу йигит ишбилармон бўлгани билан чорвадор эмас, эплолмайди.

Бугун бу шаҳарда, эртага унисида, тижоратдан ортмайди. Майли, фермани топширайлик, фақат тармоққа жони ачийдиган, шу соҳа мутахассиси олсин. Мени ташвишлантираётгани салкам уч юз бош зотдор қорамол уволига қолмайлик, дейман. Бош сони кўпайсин, дейман...

Кейинчалик эшитсам ўша «тадбиркор» бошқа одамни яқин йўлатмай фермани ўзи олибди. Раиснинг гапларини эслаб жониворларга ачиндим. Бекорга эмас экан. Орадан уч йилча вақт ўтиб ўша туманга йўлимиз тушди. «Тадбиркор» бошлиқ фермага кириб ўтишни ҳам ихтиёр қилдик. Ёзги бостирманинг бир чеккасида 70-80 бош чамалик сигир-бузоқ қуруқ сомон кавшаб турарди. Бари ориқ, зоти бир хил эмас. Молбоқардан раҳбарни сўрадик.

— Ем қидириб кетди, — деди у.

— Эрта, ё индин хабар олсак бўлармикин?

— Уч-тўрт кунсиз келмасов...

— Ем қидириб шунақа узоққа кетдими? Озуқа тугаган бўлса раҳбар келгунча молларга нима едирасиз? Жониворлар силласи жуда қурибди-ку?!

— Энди ука, билмадим, мен кичик одам...

Хуллас, турли сабаб баҳона уч-тўрт йил мобайнида у ердаги қарийб уч юз бош зотдор жониворнинг икки юздан зиёди фермадан қайтмас бўлиб кетди. Емга, иш ҳақига деб кўпи сотилди, касалланганлари сўйилди. Наслчилик ишлари издан чиқди. Бузоқ олиш камайгандан камаверди, маҳсулдорлик ойма-ой пасаяверди. Бир пайтлар ўн килограммдан ошириб сут берган говмишларнинг кунлик соғини икки-уч килограммдан ошмай қўйди. Оқибатда яхшигина даромад келтираётган ферма зарарга ўтди. Чорвадор топиш-тутишининг тайини бўлмай қолди. «Ишбилармон» фермани икки қўллаб топширди.

Мана, соҳага алоқаси йўқ одамга чорвани ишонишнинг натижаси! Эҳтимол, ўша тадбиркор савдода, мол айирбошлашда, балки воситачиликда уддабурондир. Лекин бу чорвани ҳам бемалол эплайди дегани эмас. Бунинг учун одамда билим, иштиёқ, энг муҳими, танлаган касбига фидойилик керак. Ўшанда барака бўлади. Ҳақиқий чорвадор жониворларни ҳеч қачон ўз ҳолига ташлаб қўймайди! Йил ўн икки ой, эртаю кеч уларнинг атрофида парвона бўлади. Шунинг эвазига мол бош сони кўпаяди. Ахир, кексалар бежиз айтишмаган: «Деҳқон қишда тинади, чўпон қачон тинади?» деб.

ХУЛОСА

Мулкдор бўлганга нима етсин. Аммо унинг ниҳоятда катта масъулияти бор. Ҳақиқий мулкдор ўзи бойиб, элни тўйдиради. Молини сотиб пул қилишни эмас, уни кўпайтиришни ўйлайди. Вақт — энг олий ҳакам дейдилар. Ўтган тўрт-беш йилда кимнинг нимага қодирлигини кўрсатди. Ўзи билмаган, тушунмаган соҳага, ҳавас ортидан адашиб келиб қолганлар изларига қайтишди. Лекин ишни эплаб чорвачиликни қойилмақом ривожлантираётган тадбиркорлар минг қатла шукр, оз эмас. Қиссадан ҳисса шуки, истагимиз боққа асл боғбон, ерга асл деҳқон, чорвага асл чорвадор эгалик қилсин. Ўшанда юртда маъмурчилик, фаровон ҳаёт ҳозиргидан ҳам зиёда бўлади.

Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

«Қорақалпоқбалиқ» давлат ҳиссадорлик бирлашмаси жамоалари йил бошидан буён кўллар ва ички сув ҳавзаларидан 3150 центнер ўрнига 3850 центнер балиқ овлаб, ярим йиллик топшириғини ортиғи билан бажарди. Аҳоли дастурхонига мўл балиқ етказиб беришда «Қозоқдарё» ҳиссадорлик жамияти, Тахтакўпир, Элликқалъа, Чимбой, Қонликўл, Бўзатов, Хўжайли туманлари балиқчилик хўжаликлари айниқса салмоқли ҳисса қўшдилар.

Жиззах вилоятидаги Ҳамид Олимжон номли жамоа хўжалиги кенг тармоқли бўлиб, пахтачилик алоҳида ўрин тутади. Жамоа заршунослари бу йил 949 гектар ерда деҳқончилик қилиб, 35 центнердан ошириб оқ олтин ундириш учун ғўзани меҳр билан парваришламоқдалар.

СУРАТДА: бош ҳосилот Орзиқул Рашидов тажрибали механизатор Эшонқул Шариповга йўл-йўриқлар бераяпти.

Ҳ. МИРЗАКАРИМОВ олган сурат.

САҲРОЛАР КЕНГАЙИШИГА ҚАРШИ БИРГАЛИКДА КУРАШАЙЛИК

Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги гидрометеорология бош бошқармасида саҳроларнинг кенгайиши ва қурғоқчиликка қарши кураш бўйича миллий анжуман бўлди. Унда саҳроларнинг кенгайиши муаммосини ҳал этиш ва қурғоқчилик таъсирини камайтиришда саъй-ҳаракатларни мувофиқлаштириш имкониятлари муҳокама қилинди. Анжуман БМТ тараққиёт дастурининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси мадади билан ташкил этилди.

Ҳозирги даврнинг долзарб муаммоларини ҳал этиш йўлларини излаш учун республика вазирликлари ва идораларининг мутахассислари, олимлар, экологлар, БМТнинг саҳролар кенгайишига қарши кураш конвенцияси котибияти, халқаро ва ноҳукумат ташкилотлари вакиллари тўпланди. Мамлакатимизнинг саҳролар кенгайиши мумкин бўлган минтақалари вакиллари ҳам анжуман ишида қатнашдилар.

Анжуманда таъкидланганидек, саҳроларнинг кенгайиши ҳозирги даврнинг энг катта экологик, ижтимоий ва иқтисодий муаммоларидан биридир. Бизнинг мамлакатимиз учун ҳам бу муаммони ҳал этишнинг аҳамияти жуда катта. Чунки экология вазияти ноқулай минтақаларда ернинг анча қисмида тупроқ таркибининг ўзгариши жараёнлари мавжуд.

Ўзбекистон раҳбарияти саҳролар кенгайиши жараёни бошланган минтақаларда хўжалик юритишни такомиллаштириш ва кишиларнинг турмуш шароитини яхшилаш учун режалик асосда иш тутмоқда. Лекин ҳозир саҳроларнинг кенгайишига қарши самарали курашиш учун барча манфаатдор идоралар, ноҳукумат ва жамоат ташкилотларининг биргаликда ҳаракат қилиши, бу ишга аҳолининг барча қатламларини жалб этиш ҳар қачонгидан ҳам зарур. Бундан ташқари, муаммони тубдан ҳал этиш учун анчагина маблағ сарфлаш, шу жумладан, халқаро ҳомий ташкилотлар ёрдамини кўзда тутувчи узоқ муддатга мўлжалланган ҳаракат дастури зарур. Бу вазифани амалга ошириш учун саҳролар кенгайишига қарши кураш бўйича ҳаракатларнинг миллий режаси амалга оширилиши лозим. Бу режага мазкур ҳодисага қарши курашнинг аниқ чора-тадбирлари киритилган.

Миллий анжуманнинг ўтказилиши муаммони назарий тадқиқ этишдан амалий ҳаракатларга ўтиш нуқтаси бўлиши керак. Учрашув чоғида олим ва мутахассислар ўзларининг табиат ресурсларидан авайлаб, оқилона фойдаланишга қаратилган лойиҳалари ҳақида сўзлаб бердилар. Анжуман иштирокчилари гуруҳларга бўлиниб, Ўзбекистоннинг табиий иқлим ресурсларидан, айниқса, саҳро яйловларидан оқилона фойдаланиш йўллари ва имкониятларини муҳокама қилдилар.

О. ЗАДУНАЙСКАЯ,
ЎзА мухбири.

КУРРАИ ЗАМИНДА

СИДНЕЙ. Австралия ва Янги Зеландия полициячилари яқинда БМТ контингентига қарши уюштирилган қуролли ҳужумга қарамасдан Шарқий Тимордан чиқиб кетмайди. Улар БМТ назорати остида мамлакатда шу йил август ойида ўтказиладиган мустақиллик ҳақидаги референдум давомида тартибни назорат қилади. 22 августда ўтказилиши мўлжалланган ушбу референдумга БМТ ташаббуси билан Австралиядан 50 нафар ва Янги Зеландиядан 10 нафар полиция офицерлари жалб этилган.

* * *

ЛОНДОН. Англия банки Буюк Британия давлат олтин захирасининг 125 тоннадан иборат қисмини кимошди савдосида сотишни бошлади. Мутахассисларнинг фикрича, бу ҳодиса жаҳон иқтисодиётида катта воқеа бўлади. Чунки йирик миқдордаги олтиннинг бозорда пайдо бўлиши натижасида унинг нархи сезиларли даражада пасайиши мумкин.

Кимошди савдоси беш босқичда ўтказилиб, уларнинг ҳар бирида 25 тоннадан олтин сотилади. Буюк Британия Молия вазирлиги савдодан тушган пулларга дунёнинг етакчи валюталари — АҚШ доллари, Евро ҳамда Япония иенасини сотиб олишни режалаштирган.

Маълумотларга кўра, ҳозир Швейцария давлати ҳамда халқаро валюта жамғармаси ҳам катта миқдорда олтин сотиш режасини кўриб чиқмоқда. Улар Англия банки ўтказаётган савдо натижасига қараб иш кўрмоқчи.

* * *

ПЕКИН. Хитойнинг Сичуан вилоятининг Шэхун уездида йўловчи ташувчи кема ҳалокатга учради. 3 киши ҳалок бўлган, 20 киши бедарак йўқолди. Маълум бўлишича, кема пўлат кўприкка урилган ва чўкиб кетган. Фалокат содир бўлган пайтда кема бортида 40 нафар йўловчи бўлган. Улардан 12 нафари қутқариб олинган. Ҳалок бўлган 3 нафар йўловчи жасадлари ҳодиса содир бўлган жойдан анча узоқда, Фуцзян дарёсининг қуйи оқимидан топилган. Қутқарувчилар бедарак йўқолган йўловчиларни қидирмоқда.

* * *

НЬЮ-ЙОРК. АҚШдаги Луизиана штатининг Ремерси шаҳрида жойлашган «Қайзер алюминиум энд кемикл» алюминий заводида портлашлар содир бўлди. Натижада корхона ишчиларидан 19 нафари оғир тан жароҳати олди. Айни вақтда иш тўхтатилиб, корхона ёпиб қўйилган.

Корхона вакилининг баёнотига кўра, портлаш сабаблари ҳали аниқлангани йўқ. Мазкур ҳодиса юзасидан текширув ишлари олиб борилмоқда.

КУРРАИ ЗАМИНДА

Ойнаи жаҳонда

12 — 18 июль

ДУШАНБА, 12

ЎзТВ I

17.40 «Бешбармоқ». Тележурнал.
18.00 Янгиликлар.
18.10 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Денгиз итлари». Мультсериал. 6-серия.
18.35 «ТВ-патруль».
18.45 «Истеъдод». Мусиқий дастур.
19.05 «Тафсилот».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 8 йиллигига. Телевизион фильмлар кўриги. «Менинг Тошкентим». «Ўзбектелефильм» премьераси.
21.35 «Қўшиқ — маънавият кўзгуси».
22.15 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 63-қисм.
23.05 «Маънавият» дастури.
00.05 «Ахборот».
00.35 Экранда кинокомедия. «Автомобилдан сақланинг».
02.00-02.05 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

Телетомошабинлар диққатига! Профилактика муносабати билан душанба, 12 июль куни «Ўзбекистон-I» телеканали кўрсатувлари соат 6.30 дан 17.40 гача ЎзТВ-II «Ёшлар» телеканали орқали намойиш этилади.
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
8.00-8.40 «Таҳлилнома».

*

8.40 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Умрбоқий ва ҳамиша навқирон», «Дастлабки пойга».
9.05 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
9.35 «Диёр мадҳи». Концерт.
10.00, 12.00, 14.00 Янгиликлар.

Болаларнинг ёзги таътил кунларида:

10.05 «Шумтакалар». Мультсериал.
10.20 «Олтин тож». Телевизион ўйин.
10.40 Кундузги сеанс: «Бембининг ёшлиги». Бадиий фильм.
12.05 «Бошланғич таълим — шахс камолотининг пойдевори».
12.25 Ўзбекистон телерадиокомпанияси эстрада симфоник оркестрининг концерти.
13.00 «Юрт ўғлонлари». Спорт дастури.
13.15 «Ўзбек киноси ижодкорлари».
13.35 «Оила». Тележурнал.
14.10 «Сиҳат - саломатлик» почтасидан.
14.30 «Оқ бўрилар». Бадиий фильм.
16.10 Футбол бўйича Ўзбекистон ва Малайзия миллий терма командаларининг халқаро дўстлик учрашувидан репортаж.

***

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади («Ким эпчил-у, ким чаққон», мультомоша)
18.40 «Буюк юрт фарзандиман».
18.55 «Ўзбек мумтоз шеъриятидан».
19.00 «Давр» Ахборот дастури.
19.30 «Кафолат».
19.40, 20.30, 23.15 Эълонлар.
19.45 «Дон Кихот» Кўп қисмли телевизион бадиий фильм.
20.35 «Жаҳон» Халқаро шарҳ.
20.55 «Мусиқий лаҳза».
21.00 «Давр» Ахборот дастури.
21.30 «Муносабат».
21.50 «Душанбада кўришгунча».
22.10 «Биринчи мўъжиза».
22.30 Янги овоз: Санжар Холхўжаев.
22.45 «Олам футболи».
23.05 Шарқ эстрадаси.
23.25 Синема «Қочишга жой йўқ». Детектив.
00.55 «Хайрли тун!»

СЕШАНБА, 13

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 «Куйла, ёшлигим». Мусиқий дастур.
9.10 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 63-қисм.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 Янги алифбони ўрганамиз.

Болаларнинг ёзги таътил кунларида:

10.25 «Шумтакалар». Мультсериал.
10.40 «Болалар нашрлари — меҳмонимиз».
11.05 Кундузги сеанс: «Диққат, шаҳарда сеҳргар». Бадиий фильм.
12.05 «Спорт клуб».
12.20 «Мусиқий саёҳат».
12.40 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» почтасидан.
13.25 «Қишлоқ ҳаёти».
13.55 «Рақс, рақс, рақс...».
14.10 «Денгиз итлари». Мультсериал. 6-серия.
14.35 «Маънавият» дастури.
15.35 «Меҳр қолур».
15.50 «Кулги терапия».
16.20 «Ўн учинчига ўтар кечаси». Бадиий фильм.
18.10 «Ҳа, ҳа, ҳа». Ҳазил, ҳажв, ҳангома.
18.25 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Денгиз итлари». Мультсериал. 7-серия.
18.50 «Озод ва обод юрт».
19.05 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Экран куйлари».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Қўшиғимиз Сизга армуғон». Мусиқий дастур.
21.40 К. Аваз. «Диёнатга хиёнат». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли.
23.25 «Ўзлигинг намоён қил!» Экранда — Самарқанд.
24.00 «Ахборот».
00.30 «Ғаройиб бола». Бадиий фильм.
01.55-02.00 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 63-қисм.
18.55 «Ёшлар» телеканалида.
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Аждодлар хотираси». Ҳазрати Башир.
19.50, 20.40, 23.20. Эълонлар.
19.55 «Дон Кихот». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм.
20.45 «Ҳамкорлик».
20.55 «Мусиқий лаҳза».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Менинг орзуим».
21.35 «Марду-майдон».
21.55 «Мутолаа».
22.10 «Ёшлар» телеканалида.
22.15 «Аёл васфи». Концерт дастури.
23.00 «Кинотилсим».
23.25 Синема «Қалбаки ой».
01.10 «Янги тонг!».

ЧОРШАНБА, 14

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 Т. Жалилов номидаги академик халқ чолғу оркестрининг 60 йиллигига.
9.20 «Қишлоқ стадионларида». Адабий кўрсатув.
9.35 «Бу ҳам кино». Телесериал. 1-серия.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 Абитуриентлар, сизлар учун. Адабиёт.

Болаларнинг ёзги таътил кунларида:

10.30 «Шумтакалар». Мультсериал.
10.45 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
11.15 «Қувноқлар даврасида».
11.40 «Умид учқунлари».
12.05 Кундузги сеанс. «Отни ким эгарлайди?». Бадиий фильм.
13.15 «Талаб ва таклиф».
13.40 «Санъат олами».
14.10 «Денгиз итлари». Мультсериал. 7-серия.
14.35 «Дилхирож». Бадиий публицистик кўрсатув.
15.05 «Бир наво истар кўнгил». Мусиқий дастур.
15.30 «Устоз».
15.45 «Остонаси тиллодан». Адабий кўрсатув.
16.20 «Ой камалаги». Бадиий фильм.
17.45 «Жаҳон спорти».
18.10 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Денгиз итлари». Мультсериал. 8-серия.
18.35 «Тараққиёт йўли».
18.50 «Сени Ватан кутади».
19.05 «Фермер». Телетанлов.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Таълим-тарбия миллий дастури — амалда».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Истиқлолим — истиқболим».
21.25 «Санъатим — саодатим». Зоҳида Умарова.
21.45 «Қизлар даврасида».
23.15 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 64-қисм.
00.05 «Ахборот».
00.35 «Канонир Доласнинг саргузаштлари». Бадиий фильм. 1-серия.
01,50—01.55 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Янги авлод» студиясида («Ўйна, болажон, ўйна», Мультфильм).
18.35 «Семург». Ўсмирлар учун кўнгилочар дастури.
18.50 «Дил розии». Мусиқий дастур.
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Ёшлар» телеканалида.
19.35 «Спектаклдан сўнг».
19.55 «Мусиқий лаҳза».
20.00 «Спорт-лотто».
20.10 «Лаззат».
20.30, 23.35. Эълонлар.
20.35 «02-тўлқинида».
20.45 «Каталог».
20.55 «Мусиқий лаҳза».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Эркин фикр».
22.05 «Абдулҳай Каримов куйлайди».
22.25 Футбол бўйича халқаро ўртоқлик учрашуви. «Семург» (Ангрен) — Малайзия миллий терма командаси. 2-тайм (ёзиб олинган)
23.10 «Эски альбомдан».
23.15 «Олис сафарлар иштиёқида». Болгария.
23.40 Синема.
01.10 «Хит-коллекция».
01.30 «Хайрли тун!»

ПАЙШАНБА, 15

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 «Ойдиндур қўшиқнинг йўллари». Мусиқий дастур.
9.10 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 64-қисм.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 Абитуриентлар, сизлар учун. Она тили.
10.25 «Фан — тараққиёт негизи».
10.50 Абитуриентлар, сизлар учун. Математика.

Болаларнинг ёзги таътил кунларида:

11.15 «Шумтакалар». Мультсериал.
11.30 «Орзулар қанотида».
12.05 Кундузги сеанс: «Кичик боланинг катта ташвиши». Бадиий фильм.
13.05 «Етгил камолга». Спорт дастури.
13.20 «Инсон ва замин». Тележурнал.
13.45 «Ранглар жилоси».
14.10 «Денгиз итлари». Мультсериал. 8-серия.
14.35 «Кафолат».
14.55 «Ўзбек куйларидан концерт».
15.25 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 8 йиллигига. Телевизион фильмлар кўриги. «Сименс — Ўзбекистонда».
15.35 «Ўз ўрнидаги одам».
15.45 «Ислоҳот имкониятлари».
16.05 «Жавоҳирлар хазинаси». Адабий кўрсатув.
16.40 «Эртаклар тарк этган дара». Бадиий фильм.
18.10 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Денгиз итлари». Мультсериал. 9-серия.
18.35 «Аруз гулшани».
18.45 «Харита». Халқаро шарҳ.
19.00 «Ҳидоят сари».
19.25, 20.25, 21.00, 22.15 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.55 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Мен нечун севаман Ўзбекистонни». Публицистик кўрсатув.
21.40 Олтин мерос. «Барҳаёт сиймолар».
22.20 «Сомон йўли».
22.50 «Армон». Кинокўрсатув.
23.20 «Табассум кўчаларида». Ҳажвий новеллалар.
24.00 «Ахборот».
00.30 «Канонир Доласнинг саргузаштлари». Бадиий фильм. 2-серия.
01.55-02.00 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 64-қисм.
18.50 «Мусиқий лаҳзалар».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Яхши дам олинг».
19.45 «Тил ва дил».
20.00, 20.35, 23.10. Эълонлар.
20.05 «Дон Кихот». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм.
20.40 «Давр»- интервью.
20.50 «Қалбим ардоғи». Мусиқий дастур.
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Истиқлолни куйлайман».
21.35 «Бегойим».
22.00 «Ёшлар» телеканалида.
22.05 «Обид-шоу».
22.50 «Мусиқий глобус».
23.15 Синема. «Маймуннинг қилмишлари».
00.45 «Спорт қитъаси».
01.15 «Хайрли тун!»

ЖУМА, 16

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 «Ишқнома». Адабий кўрсатув.
9.15 Мумтоз қўшиқлар.
9.35 «Бу ҳам кино». Телесериал. 2-серия.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 Абитуриентлар, Сизлар учун. Физика.
10.25 Немис тили.
10.55 Абитуриентлар, сизлар учун. Биология.

Болаларнинг ёзги таътил кунларида:

11.20 «Шумтакалар». Мультсериал.
11.35 «Кичкинтой устахонаси».
12.05 «Бир сиқим тупроқ».
12.25 Кундузги сеанс: «Бувам, Килиан ва мен». Бадиий фильм.
13.45 «Камолот сари».
14.10 «Денгиз итлари». Мультсериал. 8-серия.
14.35 «Турон қизлари».
14.50 «Юртим жамоли».
15.05 «Шарқ эстрадаси».
15.25 Огаҳий таваллудининг 190 йиллигига. «Огаҳий назми».
16.00 «Сомон йўли».
16.30 «У замонлар ўтиб кетди». Бадиий фильм.
17.45 «Таянч нуқтаси».
18.10 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Денгиз итлари». Мультсериал. 9-серия.
18.35 «Аёл дунёни тебратар». Бадиий- публицистик кўрсатув.
19.05 «Имконият».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Рақибингиз — гроссмейстер».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Адолат мезони».
21.25 «Ўзбекистон бастакорлари». Имомжон Икромов.
22.00 «Банк — иқтисодиётимиз таянчи».
22.20 «Яна ўша Насриддин». Бадиий фильм. 1-2 сериялар.
24.00 Ёш хонандалар концерти.
00.40-00.45 Ватан тимсоллари.

ШАНБА, 17

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом,Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.50 «Мусиқа бўстони». Телеальманах.
9.15 «Ҳидоят сари».
9.40 «Тадбиркорлик: бугун ва эртага».
10.00 «Ўзбекистон спортининг нуфузи».

«Умид» намойиш этади:

10.15 «Талабалар саҳнасида».
10.45 «Мен билган, билмаган дунё».
11.10 «Ёзувчи ва замон».
11.35 Кундузги сеанс. «Тўғри сўзнинг тўқмоғи». Бадиий фильм.
12.50 «Мен нечун севаман Ўзбекистонни». Публицистик кўрсатув.
13.25 «Аёл қалби наволари». Мусиқий дастур.
13.55 «Нотаниш дил суҳбати».
14.10 «Денгиз итлари». Мультсериал. 10-серия.
14.35 «Қиёфа».
14.55 «Билмайин босдим тиканни».
15.20 Абдулла Аъзам. «Усмон Носир қаерда?» Алишер Навоий номидаги Наманган вилоят мусиқий драма театрининг спектакли.
16.30 «Қизлар даврасида».
18.00 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Денгиз итлари». Мультсериал. 11-серия.
18.25 «Иқтисод ва биз».
18.50 «Бахтли воқеа».
19.25, 21.00, 23.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.55 Оқшом эртаклари.
20.10 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида)
20.20 «Зиё».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Қишлоқ ҳаёти».
21.30 «Буюк келажак-2000». Телемарафон.
22.00 «Ҳамма кўриши шарт... эмас». Мусиқий дам олиш дастури.
23.05 «Ним — жинни аёл». Теленовелла.
23.20 «Ахборот».
«Тунги ёғду». Дам олиш дастури.
23.50 Куй ва тасвир.
00.10 «Икки соҳил, икки тақдир». Бадиий фильм. 1-серия.
01.50-01.55 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади.
9.50 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 63-қисм.
10.40 «Ёшлар» телеканалида.
10.45 Мусиқий дастур.
10.55 «Ракурс».
11.15 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
11.35 «Танишинг: Исроил Саидмуродов».
11.50 «Менинг орзуим».
11.55 «Спектаклдан сўнг».
12.15 «Ёзги таътил». «Пан Клякса саргузаштлари». Бадиий фильм. 1-қисм.
13.20 «Биринчи мўъжиза».
13.40 «Мусиқий глобус».
14.00 «Рамаяна». Телесериал.
14.35 «Биринчи мўъжиза».
14.55 «Семурғ».
15.10 «Эски альбомдан».
15.15 «Тарзан». Телесериал.
16.00 «Кутилмаган меҳмон».
16.20 Синема.
17.50 «Қалбим ардоғи». Мусиқий дастур.
18.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади («Бўш ўтирма», Мультфильм).
18.30 «Ўзбек мумтоз шеъриятидан».
18.35 «Мусиқий лаҳза».
18.45 «Телевикторина».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Ёшлар» телеканалида.
19.35 «Матбуот».
19.50, 20.30, 23.20. Эълонлар.
19.55 «Рамаяна». Телесериал.
20.35 «Дилбарим».
20.55 «Эски альбомдан».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Сир».
21.55 «Туйғу».
22.15 «Ер ишқи». Мусиқий дастур.
22.20 «Синема-шоу».
22.55 «Мусиқий лаҳза».
23.00 «Кинотақдим».
23.25 Синема. «Елгиз ўзи».
01.00 «Шарқ тароналари».
01.20 «Хайрли тун!»

ЯКШАНБА, 18

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.00 «Буюк келажак-2000». Телемарафон.
9.30 «Янграсин шўх яллалар». Мусиқий дастур.
9.45 «Ғаройибот».

«Умид» намойиш этади:

10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Нурли келажак».
11.30 «Дунё кўриб, дунёлар ярат».
11.50 Кундузги сеанс. «Ўғирлик». Бадиий фильм.
13.20 «Шоҳрух» клуби.
13.50 «Мозийдан бир мўъжиза».
14.05 «Денгиз итлари». Мультсериал. 11-серия.
14.30 С. Сиёев. «Раҳбаримсиз рафиқам». Теленовелла.
14.50 «Ўзбекистон — Ватаним маним». Ички Ишлар вазирлиги ғолибларининг якунловчи концерти.
15.50 «Садоқат».
16.15 «Ринг». Спорт дастури.
16.40 «Бўстон». Тележурнал.
17.10 «Чантраморе». Қисқа метражли бадиий фильм.
18.00 «Олтин тож». Телевизион ўйин.
18.20 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
18.40 «Ер васфи». Мусиқий дастур.
18.55 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 20.00, 20.25, 21.10 22.35 Эълонлар.
19.30 «Таҳлилнома» (рус тилида)
20.05 «Оламга саёҳат».
20.30 «Таҳлилнома».
21.15 «Якшанба оқшомида». Мусиқий-дам олиш дастури.
22.00 Телевизион миниатюралар театри.
22.40 ТВ-1 намойиш этади: Теленанонс.

«Аср мўъжизаси» кинодастури.

22.55 Кино янгиликлари.
23.15 «Жаҳон киноси юлдузлари».
23.35 «Ой-44» . Бадиий фильм.
01.5 -01.10 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Якшанбада яхши дам».
9.40 «Янги авлод» студияси намойиш этади.
10.30 «Дил розии». Мусиқий дастур.
10.40 «Инглиз тили Сиз учун».
11.05 «Ёшлар» телеканалида.
11.10 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». 64-қисм.
12.00 «Лаззат».
12.20 «Сиз севган хонанда: Илҳомжон Иброҳимов».
12.40 «Ёзги таътил». «Пан Клякса саргузаштлари». Бадиий фильм. 2-қисм.
13.55 «Цирк, цирк, цирк».
14.15 «Ўзбек мумтоз шеъриятидан».
14.20 «Баҳс».
14.50 «Мусиқий лаҳзалар».
14.55 «Рамаяна». Телесериал.
15.30 «Болалар дунёси».
15.50 «Азизим».
16.15 Синема.
17.40 «Хит-коллекция».

***

18.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади («Билағон маслаҳати»).
18.25 «Китоб жавонингизга».
18.40 «Ширин орзулар».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Ёшлар» телеканалида.
19.35 «Синфдош».
19.55, 20.35, 23.40 Эълонлар.
20.00 «Рамаяна». Телесериал.
20.40 «Дунё ҳафта ичида».
20.55 «Каталог».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Чироғи ёниқ уй». Ўзбекистон халқ артисти Коммуна Исмоилова. 2-қисм.
22.00 «Ойдин кечалар».
23.00 «Бари ҳазил».
23.15 Спорт дастури:
1. Спорт ҳафтаномаси.
2. Миллионлар ўйини.
23.45 Синема.
01.00 «Хайрли тун!»

«ЯХШИДАН ЁМОН, ЁМОНДАН ПОЛВОН ЧИҚМАЙДИ»

Эргаш Худоёров. Май ойида Тошкентда бўлиб ўтган ўзбек кураши бўйича биринчи жаҳон чемпионатида терма командамизга бош мураббийлик қилди. Ҳиммати баланд инсон. Қишлокда — Сурхондарёнинг Олтинсойида туғилган. 1999 йил шогирдларидан учтаси — Акобир Қурбонов, Камол Муродов, Тоштемир Муҳаммадиев жаҳон чемпиони бўлди. Яна учтаси — Маҳтумкули Маҳмудов, Армен Богдасаров, Эрали Маҳмарасуловлар кумуш медални қўлга киритди. Шундай табаррук инсон бугун бизнинг меҳмонимиз.

— Эргаш ака, юртимизда кураш бўйича жаҳон чемпионати бўлаётганда «Полвонда бешта хислат бўлиши шарт. Биринчиси ҳалоллик, иккинчиси мардлик, учинчиси бағрикенглик, тўртинчиси эътиқод ва бешинчиси Худо берган куч-қувват» деган эдингиз. Ушбу суҳбатимизни яна давом эттирайлик. Энди бизга машҳур полвоннинг шуҳратига доғ туширадиган яна бешта иллатни санаб берсангиз?

— Бемалол. Ҳаётий тажрибам шуни кўрсатадики, манманлик, макр ва ҳийла, хафсаласизлик, қўрқув ҳамда ориятсизлик энг зўр полвоннинг обрўйига ҳам бир зумда путур етказади.

— Айтайлик, энг зўр полвонда ҳам шундай иллатлар бўлиши мумкинми?

— Албатта! Лекин ҳаммасида эмас. Бунинг ўзига хос сабаби бор. Баъзи бир полвонлар иккита, учта курашда ғолиб чиққач, машҳурлик домига сингиб кетади. Уларнинг вужудида асл полвонларга хос қудрат, самимий камтарлик йўқ. Ички дунёси шакл топмаган.

— Ёмон иллатни қандай енгса бўлади? Бунинг учун китоб ўқиш, телевизор кўриш, кексалардан маслаҳат олиш керакми?

— Аслида зотида, қонида, кўнглида самимият, яхшилик бўлиши шарт.

— 1996 йил Термиз шаҳрида бўлиб ўтган халқаро мусобақаларнинг бирида ўзимизнинг Эрали Маҳмарасулов билан гуржистонлик полвон Давид Хоҳашвили баҳслашиб қолган эди. Давид полвон Эралини «ғирром» деди. Шу жойда сиз ҳам бор эдингиз. Аслида нима бўлганди ўша пайтда.

Бешинчи қаватда беш дақиқа суҳбат

— Эрали полвон эмас, ўшанда ҳакамлар хатога йўл қўйган эди. Давид полвон бунга чидай олмади. У аслида дунёга машҳур курашчи. Бир неча бор жаҳон олимпиадаси чемпиони бўлган. 1998 йилги «Президент соврини» халқаро мусобақасида ҳам иккинчи ўринни олиб кетди. Ўзбекларни жудаям ҳурмат қилади. Юртимиздаги ҳар битта мусобақада иложи бўлса қатнашади. Жудаям ориятли.

— Шунинг учун ҳам «Менга «Нексия» керак эмас, ҳалол курашадиган рақиб керак» деган экан-да?

— Полвоннинг деви кўтарса ёмон бўлади. Улар фақат мардона курашиб обрў топади. Шунинг учун ҳам яхшидан ёмон, ёмондан полвон чиқмайди.

— Ўтган жаҳон чемпионатида ўзимизникилар уч олтин, уч кумуш медалини қўлга киритди. Бронза олганлар ҳам бўлди. Қисқаси ғолибларимизнинг аксарияти қишлокда яшашади. Нима, қишлокдан ҳамиша зўр полвонлар чиқадими?

— Шунақа. Ўзим ҳам қишлокда ўсганман. Эрали, Тоштемир, Муҳаммадўст, Маҳтумқули, Баҳромлар ҳам қишлоқнинг ҳавосини олган полвонлардан. Уларнинг чапанилиги, дадиллиги бор. Тўйларда курашиб, тупроққа ботиб катта бўлишган. Ҳаммаси ҳақиқий ўзбекнинг болалари. Тошкентда курашса қишлоғининг шаъни учун, хорижда курашса Ўзбекистоннинг довруғи учун беллашадилар.

— Эргаш ака, халққа танилган кўплаб газеталар бор. Уларнинг қайси бирини доимий ўқиб борасиз? Бизнинг «Қишлоқ ҳаёти» билан танишмисиз, қалинмисиз?»

— «Спорт»ни биламан, «Ўзбекистон овози», «Ҳуррият»ни биламан, «Қишлоқ ҳаёти» билан яқинда танишдик. Абдунаби Ҳайдаровнинг мақолалари менга ёқади. Нима учун ушбу газетани илгарироқ ўқимаган эканман деб кўп ўйлайман.

— «Қишлоқ ҳаёти»да мухбир бўлсангиз нималарни ёзардингиз?

— Қишлоқ одамларининг соддалигини, одамохунлигини, чапанилигини ёзган бўлар эдим. Эҳ-ҳ-ей, уларда жуда кўп сир — синоат, журъат ва муаммо бор. Мана, бизнинг Сурхонга боринг, ажойиб ва ғаройиб ҳодисаларга газетангизнинг орқа-олди тўлиб кетади. Қўлма-қўл бўлади.

— Эргаш ака, умуман полвонлар Ватанни қандай тушунадилар! Нима учун «Ватанни полвонга беринглар» деган гап тарқалган?

— Бунинг жавоби оддий. Юқорида айтдим, полвонлар ориятли бўлади, деб. Ориятли одам ҳеч қачон номардлик қилмайди. Хиёнатнинг кўчасидан ҳам ўтмаган. Ватаннинг номини дунёга достон этишда курашчиларнинг, умуман спортчиларнинг ўрни беқиёс. Биз Марадона, деганда Аргентинани, Тайсон деганда Американи тушунамиз. Хорижликлар эса Миржалол, Тоштемир, Эрали, Камол деганда Ўзбекистонни тасаввур қилади. Полвон зоти борки, юрт, Ватан шаъни учун юрак ютиб ўртага чиқади. Ватаннинг номи билан иш кўради.

— Полвонлар ўзаро суҳбат курганда сиёсатдан, мустақилликдан, миллий мафкурадан гапиришадими?

— Гапиришади, албатта. Бироқ улар қуруқ гапдан кўра ҳис қилишга, фидойи бўлишга ўч. Полвонларнинг сиёсати ҳам, мустақиллиги-ю мафкураси ҳам юртдошларнинг қалбига, кўнглига озор етказмасликдан иборат.

— Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат.

Мезбон:
Нормурод МУСОМОВ.

Ҳаётнинг талаби шуки, болага ёшлигидан етарли даражада тарбия бериш ҳам унинг келажаги учун асқотади. Дарвоқе, Бухоро вилояти Бухоро туманидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган «Пахтаой» болалар боғчасида таълим-тарбия ишлари намунали йўлга қўйилган. Боғча тарбияланувчилари 1999 йили туман миқёсида ўтказилган «Севимли ўйинчоқ» кўрик-танловида биринчи ўринни эгалладилар.

СУРАТДА: тарбиячи Жамила Абдуллаева кичкинтойларга тасвирий санъат сирларини ўргатмокда.

Ҳ. ҚУРБОНОВ
олган сурат.

МУҲАММАД АЛАЙҲИССАЛОМ ДЕЙДИЛАРКИ...

Жума ўгитлари

• Ё Али, зинҳор ёлғондан қасам ичма, бу — киши умрини камайтиради.

• Ё Али, қачонки ковушингни киймоқчи бўлсанг, аввал ўнг оёққа кийгил, ечмоқчи бўлсанг, аввало чап оёқни ечгин.

• Ё Али, зинҳор ҳамсоя (қўшни)га озор берма, ҳеч кимни ғийбат этма ва кўзингни ҳаром нарсалардан юмгин.

• Ё Али, илмни ўргатмоққа ҳаракат қил, токи ҳар ким сендан илм ўргансин ва қўлингни худо йўлида очиқ қил.

• Ё Али, албатта кечанинг аввалида ухла ва охирида бедор бўл, юзингни ерга қаратиб ётма.

• Ё Али, эшик остонасига бош қўйиб ётма, унга ўлтирма ва қўлингни юзинга урмагин.

• Ё Али, душман тарафга мойил бўлма, хотинингни асра, ходимларингни хор тутма, аҳли аёлларингни хафа этма ва аёлларга диққат билан назар қилма.

(Илмий-оммабоп, бадиий манбалардан олинди).

ҚУВНОҚЛАР МАСКАНИ

Таътил

Бир неча йилдирки Чортоқ туманидаги хўжаликлараро «Шодлик» ва «Чортоқ-тола» ҳиссадорлик жамиятига қарашли «Оқ олтин» болалар ёзги дам олиш оромгоҳлари ўқувчи-ёшларнинг ошиқиб кутадиган севимли маскани бўлиб қолди. Бири Қорабоғ адирлари, иккинчиси Унғор тоғлари этакларига жойлашган ушбу сўлим даргоҳларда ҳар йили неча юзлаб ўғил-қизлар мароқли ҳордиқ чиқармоқдалар.

Туман ҳокимлиги, агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшма туман қўмитаси бу соҳага янада жиддий эътибор қаратмоқдалар. Ҳар иккала оромгоҳ сифатли таъмирланиб, ёзги мавсумга муддатидан олдин шай қилиб қўйилди. Туман халқ таълими бўлими ҳамда марказий шифохона томонидан малакали кадрлар билан таъминланиб, уларнинг вазифалари белгилаб берилди. Оромгоҳларда бу йил уч босқичда 1500 бола дам олади.

Т. СОБИРОВ.

ГЎЗАЛЛИК НИМАДА?

(Давоми. Боши 1-бетда)

ҳайкаллар ясаб, унга сиғинган ҳолатлари ҳам учраб туради. Французларда уйга келган эркак меҳмон уй бекасининг қўлини ўпиши ҳозир ҳам урфда. Агар ўпмаса хонадон соҳибининг кўнглини ранжитган ҳисобланади.

Бу каби ғарбнинг гўзаллик назариялари, афсуски, кейинги пайтларда бизнинг юртимизни ҳам забт эта бошлади. Аёлларнинг баданларини намойишкорона очиб юришлари ва бу билан гўзалликни даъво қилишлари ғарбда қанчалик оддий кўринса, Шарқда шунчалик ғайритабиийдир. Чунки, ғарблик назарида бир-бирига мутаносиб кўринган бу икки ҳолат шарқда бир-бирининг зиддидир.

Ривоят қилишларича, қадимда бир йигит гўзал қизга уйланган экан. Битта фарзандлик бўлишгач, хотинининг юзларига тошмалар тошиб, кундан-кунга хунуклаша бошлабди. Йигит хотинини ташлаб кетибди. Аёл уззу-кун Оллоҳга илтижо қиларкан: «Эй, Яратган эгам, менинг гўзаллигимни қайтар», — дея.

Кунлардан бир кун у кўкдан овоз эшитибди: «Қўлингдаги олмани есанг ҳуснинг аввалги ҳолига қайтади».

Аёл жон-жаҳди билан олмага ёпишибди. Шунда яна овоз келди: «... фақат ўғлинг ногирон бўлиб қолади, шунинг эвазига гўзал бўласан», — деган.

Аёл қўлидаги олмани улоқтириб, менга бундай гўзалликнинг кераги йўқ, деганича чинқириб юборибди.

Айтишларича, ўша хунук аёл дунёдаги энг гўзал аёллардан бири бўлган экан.

Кўриниб турибдики, гўзаллик суврат билан эмас, балки сийрат билан белгиланади. Сийрат эса ҳаё, ибо, кафолатсиз гўзал бўлмайди.

«Ўткан кунлар»ни эсланг. Кумуш ва онаси Офтобойимнинг Юсуфбек ҳожи билан илк учрашуви. Офтобойим юзини рўмоли билан тўсиб зўрғагина сўрашади. Кумуш уялиб зўрғагина салом беради ва Юсуфбек ҳожининг яқинига келиб бошини эгиб туради. Ҳожи қўли билан Кумушнинг елкасига қоқиб қўйди ва Кумушнинг манглайига теккизиб олган қўлини ўпди.

Офтобойимнинг бунчалик уялиб юзини тўсишида. Юсуфбек ҳожининг келини манглайига теккизиб олган қўлини ўпишида не маъно бор экан? Бу нарса асрлар мобайнида ҳаё-ибо, нафосат ва андиша каби ботиний гўзалликнинг халқимиз қонига нечоғлик сингиб кетганлигининг ифодаси эмасми? Ўткан кунларимиздаги ўзбекона нафосат, ҳаё ўрнини бугун ғарб гўзаллиги эгаллаётгани ачинарли ҳолдир.

Шаҳар кўчаларида беллари очиб киндигини кўз-кўз қилиб юрган хонимларнинг ўзларини фаришта ҳисоблаган ҳолда оғизларидан «замонавий» ҳақоратларнинг «дурдоналари» чиқишини қайси гўзаллик тарозиси билан ўлчаш мумкин. Қизларимиз бугун бу тахлит бешарм юришса, эртага келин бўлганда нима қилар экан. Тасаввур қилинг, шим кийган, «мини юбкали» ўзбек келинлари...

Маънавиятни юксалтиришга эътибор давлат сиёсати даражасига кўтарилган ҳозирги дамда айрим «учар»ларнинг пул учун ҳар хил беҳаё чет эл фильмларини «СПИД-Инфо», сингари нашрларини метро бекатларида, бозорларда халқимиз орасига тарғиб қилишлари ва кўпчилик ёшларимизни бу «гўзаллик намуналари»дан баҳраманд этишлари асрлар оша келаётган маънавий гўзаллигимизни сиқиб чиқаришга бўлган уринишдир. Зеро, бу ноёб хислатнинг йўқолиши халқни манқуртлаштиради, тубан қавмга айлантириб маънавиятдан маҳрум қилади. Бугун ғарбга кўркўрона тақлид қилиш буюк маънавий меросга эга халқнинг ёшларига ярашмайди. Бугунги ёшлар миллий қадриятларимизни ўрганиб, уларга амал қилмоғимиз лозим. Шундагина ўзбекона ҳаё яна офтоб юзини кўради.

Илойим, барчамизга ҳаё ҳамроҳ бўлсин.

Н. НИЁЗОВ.

Тошкент шаҳар, Яккасарой туманидаги 13-кечки мактаб томонидан 1997 йили Саъдуллаев Бардамбек Давлатмуродович номига берилган O'R-E № 004606 рақамли гувоҳнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги 278-ўрта мактаб томонидан 1994 йили Муҳамедов Алишер Зокиржонович номига берилган А № 415056 рақамли аттестат йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

МИРМУҲСИН,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

САМАРҚАНД ҚИЗИ

(«ЗАНЖИРБАНД ШЕР» романидан парча)

Оқ юзлигим, ширин сўзлигим, бўталоқ кўзлигим»... деб, ичдан куйиб-ёниб юрган Нажот кутилмаганда Самарқандга учиб кетди. Унинг хаёлидан бир дақиқа ҳам Бўтакўз кетмаган эди. Бизнинг ғала-ғовур, оврупача беибо қилиқлар авж олган бу замонда бурунги Лайли-ю Мажнунона ишқ-муҳаббат бўлиши мумкинми, деб сўрарсиз. Мен жавоб бераман; Ҳа, мумкин! Вақти келиб, кўпиклар қозон четига чиқиб кетади, асл қиём қолади! Буни тарих айтиб турибди; сомонийлар, қорахонийлар... даврида ҳам худди шундай бўлган, кейинчалик Навоий ҳазратлари инсоний, олий муҳаббатга нуқта қўймай, уни баланд пардаларда куйладилар...

Нажотнинг қалбини ёш ва умидли шоира Бўтакўз тамоман забт этган, наинки унинг жасоратли шеърлари, ўзи ҳам ғоятда ёқарди. Пойтахтдаги нашриётлардан бирида чиқаётган «Самарқанд сайқали» шеърий китобчанинг илк нусхаси пайдо бўлиши биланоқ, бундаги танишлари сабаб, уч нусха олди. Ички саҳифасидаги фотосувратга қараб туриб ҳаяжонланди.

Ғоятда ёқимли табассуми, йирик кўзлари Нажот ҳаловатини бузди. Бу уч нусха китобчани бағрига босиб, Самарқанд қайдасан, деб аэропортга равона бўлди. Шу куниёқ у омон-эсон иккинчи катта шаҳримизга етиб бориб меҳмонхонага жойлашди. Кеч бўлиб қолганига қарамай, Ҳақназаровлар хонадонига телефон қоқди.

— Алло! Бу ким?

— Мен, Гулчеҳраман.

— Салом, Гулчеҳрахон!

— Салом!

— Опангизларни телефонга чақириб беринг.

— Опамлар йўқлар. Сиз ким бўласиз?

— Мен Тошкентдан келганман.

— Сиз Мирҳабиб домланинг ўғилларимисиз?

— Ҳа.

— Кеча дадангиз ҳам телефон қилган эдилар. Менинг дадамлар райондалар. Аям билан опам стационардалар...

— Мени қаёқдан танийсан?

— Э, э... савол берманг! Сиз, Нажот акасиз.

— Офарин! Сендай зеҳни ўткир қиз билан гаплашганимдан ғоятда ҳурсандман.

— Хайр! — қизалоқ шақ этиб телефонни ўчирди.

Эски ақидага амал қилиб, Нажот кеч-номозшомда касалхонага бормади. У эрталабгача сабр қилиб, соат ўнларда Регистон орқасидаги бозордан тўртта «нони пўлодий», узум, нок новвот олиб, қоғоз халтачага солди. Бир даста гул ҳам олди. Шундан сўнг, «доҳийнинг» номи қўйилган кўчани излаб топди. Стационар дарбозасига келиб, ичкарига киришнинг иложини тополмагач, «революция ясағонмиз!» дейдиган мўйловдор бир қоровулга чўнтагидан пул чиқариб, «Мен шу бугуноқ Тошкентга қайтиб кетаман. Болаларингизга шоколад олиб беринг», деб мурожаат этди. Қоровул ичкарига қўйиб юборди.

Нажот стационар ҳовлисидаги гулзор ёқалаб, дарахтларни паналаб, бинога кирди. Коридорларда юрган ҳамшираларнинг барчаси ҳам фақат «катта оға» тилида гаплашадиганлардан иборат эди. У ҳамширани тўртинчи палатага киритиб, Тошкентдан бир одам келибди, сизларни кўриб чиқишни истаяпти, деган гапни айтдирди. Бу гапни эшитиб ҳайрон бўлиб қолган Бўтакўз онасига боқди, кеча тунда Гулчеҳра «Тошкентли йигит» келганини опасига телефонда хабар қилган эди. Онаси «кирақолсин» ишорасини билдирди. Бўтакўз тепасида гўдайиб турган ҳамшира чиқиб кетгач, коридорда турган Нажот палата эшигини очиб, ичкарига кирди. У совуққина қабул қилинди. Салом-аликдан кейин, Нажот Бўтакўз онаси ёнидаги ўриндиққа чўкиб, онадан хол-аҳвол сўради, тезда тузалиб чиқишларини Аллоҳдан тилаб, фотиҳа қилди.

— Мирҳабиб домланинг ўғиллариман... Дадам, ойим салом айтишди. Самарқандга зарур иш билан келувдим...

— Янглишмасам, сиз академик Мирҳабиб Ниёзий домланинг ўғилларисиз, — сўради Бўтакўзнинг онаси кароватдан бош кўтариб.

— Ҳа.

— Домла саломатмилар?

— Шукр.

— Илтифотингиздан хурсандмиз.

— Мен, Тошкентда сотилаётган бу китобни олиб келган эдим. У қўйнидан икки нусха шеърий китобчани чиқариб, бирини онага, иккинчисини Бўтакўзга узатди.

— Вой, чиқибдими?! — Бўтакўз дарҳол ўрнидан қўзғолди. Кейин ялт этиб Нажотга қаради. Ярқираб кетди. У атай китобчани олиб келганини, Самарқандда бошқа иши йўқлигини пайқади. У ич-ичидан қувониб, ўз китобига тикилди, бу ҳолатни тасвирлашга сўз ожиз. У ҳаяжон ичида китобни варақлаб, муқоваларига шеърларига, фотосувратига тўймай қарарди. Қувончдан ранглари ўзгариб кетди. Дам китобга, дам Нажотга боқиб, илгариги шубҳа-ю кўнгилсиз шаппатилар асорати тонги тумандай йўқолди.

— Тошкентда сотилаяптими?

— Ҳа.

— Самарқандга ҳам келиб қолармикан?

— Албатта. Наҳотки Самарқандга келмаса!

— Юзта сотиб оламан!, — деди Бўтакўз ҳаяжонда, — дугоналаримга тақдим этаман!

Бўтакўз ҳаяжонланганда яна ҳам чиройли бўлиб кетишини Нажот завқ билан томоша қиларди. Қилган ишидан ўзи ҳам мамнун, одамларни хурсанд қилишдан завқланишнинг ўзи бахт!

— Ойижон, шу ердан чиқиб кетайлик! Менинг касалхонада тургим келмаяпти!

— «Курс лечениям» тугагани йўқ-ку, қизим?

— Сиз яна ётинг, мен шу бугуноқ чиқаман!

Дадамлар райондалар, Гулчеҳра ёлғиз қолди...

Она, Гулчеҳранинг ёлғизлигини эшитгани ҳамоно қизининг гапларига рози бўлди. Ярим соатлардан сўнг Нажот илиқ хайрлашди. Бўтакўз батамом ўзгарди, юракдаги гина-қудратлар учиб кетди.

— Самарқандда неча кун бўласиз, ака? — Бўтакўз сўради.

— Тезда қайтиб кетаман. Эҳтимол шу бугуноқ. Институтда иш кўп. Проектим устида ишлаяпман. Сизга айтган эдим-ку, ўша фантазия. Мюнхаузен, Жюль Верн бўлганман... Шарқда Тариқан Ақл, Мулла Насриддин, Лоф ва Жодугарлар бор...

— Сиз ўйлаган иш фантазия эмас, ҳақиқат!, — деди Бўтакўз, — Ўзингиз айтдингиз-ку, бу иш БАМнинг учдан бир қисми, катта Фарғона канали қурилишининг ярмича сарф-харажат бўлади. Келажак бизлардан миннатдор бўлади, деган эдингиз, бу ўзи шеър ёзса арзийдиган гап. Бир-икки соатдан сўнг уйда бўламан. Ака, уйга телефон қилинг. Кетиб қолманг! Ўтган сафаргидек кетиб қолсангиз хафа бўламан!

— Хўп.

Нажот Бўтакўздан кўра ҳам онаси билан анча илиқ хайрлашиб, чиқиб кетди.

— Ҳа, у дипломат! — деди палатада мамнун қолган Бўтакўз онасига.

— Ақллик йигит. Албатта у сенга келган. Бу маълум. Лекин муомаласи жигаримни эзди. Ўша ярамас Мэлсга сени узатиб катта хатога йўл қўйдим.

Бўтакўз стационарда онасини қолдириб, шу куниёқ уйига борди. Ўз китобини мириқиб ўқиди, қайта-қайта ўқиди. Катта хонада жавон ичидаги биллур идишлар ёнига суяб қўйди. Эрта билан тошкентлик инженер йигитнинг телефонини бетоқатлик билан кутди. Ясанди, пардоз қилди. Кайфи чоғ Бўтакўз ўз хонасидаги тошойна олдидан кетмади. Гулчеҳра кириб қолмасин деб, эшикларни ичкаридан қулфлаб, яланғоч бўлиб, ўзини ойнага солди. Ҳа, дарҳақиқат у жуда гўзал, кўкраклар, хипча беллар, дудоқлар... Аллоҳ унга ҳусну камолот берган, ўзига шукроналар бўлсин! Ўз ҳусну жамолига ўзи маҳлиё бўлди. Тўрт мучаси соғ, ҳуснда баркамол, кўзларини оҳу кўзларидан зиёд, бўталоқча кўзларидек катта, жон олғучи қилиб яратди. Рашод Гунтегиннинг «Чоли қуши» романидаги Фарида ҳам, ҳиндуларнинг раққосаси Вийжонтимала ҳам гўзалликда унчалик эмас! Киши хурсанд бўлса унинг ҳусни-камоли ҳам яна ошади, кайфичоғлик Аллоҳнинг неъмати. У илҳом демакдир. Барига китобчасининг нашр этилиши, ҳурматли бир инсоннинг Тошкентдан атайин қўйнига солиб олиб келгани сабаб. Шундай бир фурсатда иттифоқо телефон жиринглади. Гулчеҳрадан аввал Бўтакўзнинг ўзи югуриб бориб, трубкани кўтарди.

— Алло-а!

— Бу, мен...

— Сизмисиз, Нажот ака?

— Мен.

— Бизникига келасизми? Машина юборайми?

— Йўқ, овора бўлманг. Тўғрисини айтсам, уяламан. Аянгизлар стационардан чиққанларида келаман. Отангиз ҳам командировкада эканлар. Худо хоҳласа, хонадонингизда албатта бўламан. Умидим шу!

— Режангиз қандай?

— Сизни яна бир кўрсам, шу ўзи етади. Кейин Тошкентга қайтаман. Тўғрисини айтсам, шунинг учун ҳам келган эдим.

— Самарқанддаги тарихий — маданий ёдгорликларни тўлароқ кўрмаганман, деган эдингиз?

— Ҳа.

— Мен ҳозир бораман! Дадамларнинг шофёрлари жуда яхши инсон. Сизни олиб, биринчи галда «Ал-Ҳадис» муаллифи имом Исмоил ал-Бухорий мақбараларини зиёрат қиламиз. Узоқ эмас, йигирма километрча. Эшитгансиз, бу улуғ ватандошимиз пайғамбаримиздан бир юз эллик йил кейин яшаганлар. У зоти поклари зиёратига бутун дунёдан одамлар келишни истайди. Аммо минг афсус, мақбара хароб ҳолда. Бориб бир зиёрат қилайлик. Кейин бошқа ёдгорликларни ҳам кўрсатаман. Имом мақбаралари ташландиқ ҳолда. Колхознинг минерал ўғитлари ўша ерга тўкилган. Шеър ёзганман, эълон қилинса каллам кетарди... Эҳ, шундай мўътабар жойларни эъзозлаб, таъмирлайдиган замон ҳам келар!

— Кутаман.

— Кетдим! Ўн минутда ёнингизда бўламан.

(Давоми бор).

Гўзаллик ҳамиша мафтункор.

САРҚИТ НОМЛАР ЭМАСМИ?

Фикр

Халқимиз тарихининг истиқлол саҳифаси очилганига ҳам, мана, 8 йил бўлаяпти. Кишиларимиз онгида аввалги тузумдагидан тамомила фарқ қиладиган маънавий-ахлоқий дунёқараш шаклланмоқда.

Маънавиятимизнинг асоси бўлган миллий қадриятларимизни тиклаш, тилимиз мусаффолигини таъминлаш қилиниши лозим бўлган ишлардандир. Бу давр ичида қанча-қанча эски номлар ўзгарди, совет тузумининг асоратлари йўқолгандек бўлди гўё, бироқ...

Ҳалигача айрим шахслар онгида советча лоқайдлик сақланиб қолган. Юқоридаги ишларни амалга оширган баъзи раҳбарлар мутасадди ташкилотлар фақатгина «русча-интернационал» атамаларни ўзбекчалаштириб, СССРнинг ҳиди келиб турадиган ўзбекча (!) номларга келганда нигоҳларини қай томонларга қаратишяпти ҳайронсан киши.

Шукрки, истиқлол туфайли пахта яккаҳокимлигига чек қўйилди. Аммо 125 йил юртимизни пахта базасига айлантирган бу тузумнинг асоратлари кўпгина жой номларида қолиб кетди. Дунёга ҳисобсиз олиму алломаларни етиштириб берган халқни «пахтакор»га яъни «пахта етиштирувчи»га айлантиргани етмагандек, азалдан ўзининг тарихий номлари билан машҳур бўлиб келган жойларга ҳам «пахта» тамғасини босишди. «Пахтакор», «Пахтаобод», «Пахтачи», «Пахта» (Чиноз туманида) каби ясама атамалар кўпайиб кетди.

Айниқса «Пахтачи»га хайрон қоласан киши. Ўзбек тили лексикасида бор-йўғи биттагина бўлган бу ясама сўз бутун бошли туманга нисбат берилса? Фақат «чи» ясовчи қўшимчасини қўшиш билан янги сўзлар ҳосил қилиб, уларни жойларга тиркайверсак, ўйлаб кўринг — «бедачи», «буғдойчи» жуда кулгили-а.

Султонобод ва Зиёвуддин маъмурий ҳудудларини (20-йилларда) бирлаштириб «Пахтачи» деб қўйилган номни ўзгартириш вақти етмадимикин? Бу туман аҳолиси қўшни вилоятларга чиқишга, қаерданлигини сўраган, кишига ё «Султонобод»дан ёки «Зиёвуддин»дан деб жавоб беришади. Бу ҳам аслида «Пахтачи» номининг сохталигини кўрсатади. Булардан ташқари яна бир қанча жой номлари борки, улар гўё эътибордан четда қолгандек.

Масалан, Пахтачи (!) туманидаги «Қизил қўшин», Нуробод туманидаги «Қизил карвон», Жиззахнинг «Зарбдор» («Ударник») тумани кабилар шулар жумласидандир. Бу каби «қизил атама»ларнинг ҳалигача муомалада бўлгани кишини ажаблантиради. Қонунга амал қилмасликми бу, ёки лоқайдликми?

Мустақиллик тенги болалар ҳозир 8 ёшга кираяпти. Ҳадемай улар улғайиб XXI асрда жамиятнинг фаол шахсларига айланишади. Аммо «совет» сарқитлари биздан ўтиб уларнинг ҳам онгидан жой олишига йўл қўймаслигимиз зарур. Шунинг учун ҳозир вақт борида фурсатни бой бермасдан бу сарқитлардан тозаланмоғимиз лозим. Зеро, Президентимиз таъбири билан айтганда, фарзандларимиз биздан кўра билимли, доно, қудратли ва албатта бахтли бўлишлари лозим.

Н. НОРБЕКОВ.

«АЛАН СЕРВИС» АЖ
барча турдаги
тракторлар
эҳтиёт қисмларини
таклиф этади
Дўконимизда ҳамиша Т-28, МТЗ-80, «Алтай» ва бошқа русумли тракторларнинг 500дан ортиқ эҳтиёт қисмлари пул ўтказиш йўли билан сотилади
Манзил: Тошкент шаҳри, Жаркўрғон кўчаси, 43-уй. «Сельхоззапчасти» бекати. Телефон: (3712) 96-63-21, 191-93-82.

Бош муҳаррир
Ўткир
РАҲМАТ

МУАССИСЛАР — Ўзбекистон Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзпахтасаноатсотиш» уюшмаси, «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси, Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

Телефонлар: муҳаррир ўринбосарлари — 133-16-27, 133-44-43, масъул котиб — 133-09-93, ижодий гуруҳлар: агросаноат мажмуи — 136-54-51, ижтимоий ҳаёт ва ҳуқуқ — 136-56-30, молиявий хизмат — 136-56-36, макроиқтисодиёт — 136-56-25, маънавият-маърифат ва спорт — 136-54-51, хатлар ва вилоят мухбирлари билан ишлаш — 136-54-42.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

«Қишлоқ ҳаёти» материалларини кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 00006. Буюртма Г— 0538, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 21.30

1 2 3 3 4 6.